

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

**Superfajna
wiejska szkoła**
| s. 5

**Wielki jubileusz
Zygmunta Stopy**
| s. 9

Pop-Art
| s. 9

»Gimpel«: Teraz czas na zmiany

WYDARZENIE: Dyrektor Gimnazjum Polskiego w Czeskim Cieszynie, Krystyna Herman, w czwartek złożyła rezygnację z funkcji. Informację o jej decyzji podał do publicznej wiadomości Tadeusz Filipek, przewodniczący Rady Szkoły, na czwartkowym walnym zebraniu gimnazjalnego Koła Macierzy Szkolnej.

Na zebranie przybyło blisko 200 rodziców, stawiła się większość nauczycieli łącznie z zastępcą dyrektora Zbigniewem Kujawą. Dyrektorka nie wzięła w obradach udziału.

– Dyrektor Krystyna Herman prosiła mnie o przekazanie informacji, że dziś złożyła rezygnację na ręce Věry Palkovej, wicetyma województwa, które jest organem założycielskim Gimnazjum – poinformował Tadeusz Filipek, przewodniczący Rady Szkoły. Prowadząca zebranie Marta Kmeť, przewodnicząca Koła Macierzy Szkolnej, zaapelowała, by uszanować prośbę dyrektora i zakończyć dyskusję na jej temat. Niemniej, niejako samorzutnie, w dyskusji temat ten powrócił. Marta Kmeť zaznajomiła zebranych ze stanowiskiem zarządu KMC, które na swym nadzwyczajnym zebraniu oceniło ostatnie kroki Krystyny Herman – podpisanie protokołu o otwarciu w przyszłym roku tylko dwóch klas pierwszych, bez porozumienia

z Radą Szkoły i poinformowania o tym fakcie zarządu Macierzy oraz fakt, że argumenty za utrzymaniem trzech klas w gimnazjum, które za pośrednictwem senatora Petra Gawlasa trafiły do Urzędu Wojewódzkiego, nie były dziełem dyrekcji, lecz samego grona pedagogicznego – za poważne uchybienia menedżerskie.

Nauczyciel Roman Zemene powiedział, że grono pedagogiczne wyraziło we wtorek wotum nieufności wobec dyrekcji. – Złożyliśmy wotum nieufności, to nie było skierowane przeciwko osobie pani dyrektora. Na szczęście mamy tu przedstawiciela dyrekcji, który za pewne zechce nam wyjaśnić, co tu się ostatnio wydarzyło. Szkoda byłoby, gdyby rodzice odeszli stąd niezorientowani – powiedział pod adresem wicedyrektora Kujawy. Ten jednak odmówił jakiegokolwiek komentarza do całej sytuacji.

Wśród rodziców rozgorzała dyskusja na temat terminu planowane-

Rodzice żywo dyskutowali na temat sytuacji w Gimnazjum Polskim. Na zdjęciu przemawia Mariusz Wałach.

Fot. DANUTA CHLUP

REKLAMA

KONGRES POLAKÓW W RP

MK PZKO Mosty koło Jabłonkowa
Otylia Toboła
Beata Kolatek

**Stowarzyszenie Przyjaciół
Polskiej Książki**
Kapela Ludowa Kamraci
Bronisław Firla

**Stowarzyszenie Młodzieży
Polskiej**
Kapela BOSSO
Leszek Kalina

**Teatrzyk GAPA2
Zespół Bystrzyca
Zbyszek Sznapka**

Chór Gorol
Ewa Sabela - Furtek
Paweł Wałach

**TACY
JESTEŚMY 2010**

oraz gość specjalny:
Kwintet Wiolonczelowy KORDO

Teatr w Cz. Cieszynie
27. 11. 2010
17:00

Bilety do nabycia w siedzibie Kongresu Polaków, Cz. Cieszyn
Zamówienia: 558 711 453, kancelaria@polonica.cz

Przy wsparciu:
Ministerstwa Kultury RP, Województwa Morawskośląskiego,
Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie oraz Miasta Czeski Cieszyn

GłosLudu Partner medialny

MINISTERSTWO KULTURY

Morawskośląski kraj

WALMARK Sponsor generalny

go odejścia ze stanowiska Krystyny Herman. Marta Kmeť poinformowała, że dyrektorka zamierza odejść z dniem 30 czerwca br., argumentując to koniecznością przygotowania nowych matur. Rodzice byli zdania, że to nie jest dobre rozwiązanie, że jak najszybciej należy powołać na stanowisko nowego dyrektora. – Czy Rada Szkoły nie obawia się, że przez siedem miesięcy placówka będzie żyła w próżni? – pytał Mariusz Wałach. Odzywały się głosy, że jeżeli Gimnazjum ma aktywnie starać się o wypełnienie trzech pierwszych klas, które w końcu – zgodnie z zapewnieniem Palkovej – będą mogły być otwarte pod warunkiem, że zgłosi się i zda egzaminy odpo-

wiednia liczba uczniów, to musi tym pokierować nowy dyrektor. Nauczycielka Tatiana Kotula zapewniła, że grono nauczycielskie wraz z uczniami przygotowało prezentację szkoły, którą przedstawia obecnie na zebraniach rodziców w szkołach podstawowych, że mają być organizowane kursy przygotowawcze do egzaminów wstępnych.

Po burzliwej dyskusji przyjęto uchwałę, że Koło Macierzy Szkolnej zobowiązuje Radę Szkoły do rozmów z Urzędem Wojewódzkim, mających na celu jak najszybsze opuszczenie stanowiska przez Krystynę Herman i przyspieszenie ogłoszenia konkursu na nowego dyrektora. Deklarację o podobnej treści, pod którą

podpisało się 90 procent obecnych rodziców, ma zamiar wysłać do UW również Koło Macierzy.

Krystyna Herman nie chce się wypowiadać na temat swej decyzji ani jej motywów. – Od pewnego czasu z mediami nie rozmawiam. Ani nie potwierdzę, ani nie zaprzeczę informacji o rezygnacji – odpowiedziała krótko na pytanie „Głosu Ludu”. Palková nie odbierała wczoraj telefonu, według informacji sekretarki była w delegacji. Rzeczniczka Urzędu Wojewódzkiego Šárka Vlčková powiedziała naszej gazecie, że Wydział Szkolnictwa nie otrzymał na razie pisemnej rezygnacji Krystyny Herman.

DANUTA CHLUP

Czwórka w finale

Tylko czterech uczniów zaolziańskich szkół podstawowych zakwalifikowało się w tym roku do finału konkursu gwary „Po cieszyńsku, po obu stronach Olzy”. Lewobrzeżną część Śląska Cieszyńskiego będą na koncercie laureatów, który odbędzie się w poniedziałek w Miejskim Domu Kultury w Skoczowie, reprezentować: Marie Konešová z Czeskiego Cieszyna, Adam Łyszek PSP im. Henryka Sienkiewicza w Jabłonkowie, Barbara Owczarzy z Hawierzowa-Błędowic i Tadeusz Łakota z wędryńskiej pod-

stawówki. Trochę może to dziwić, bo w finale konkursu Zaolziaków zawsze było dużo więcej. – Może stało się tak dlatego, że zaolziańskie szkoły trochę mniej niż w poprzednich latach zainteresowały się konkursem? – zastanawia się Leszek Richter, prezes Sekcji Ludoznawczej przy ZG PZKO, która organizuje konkurs tradycyjnie z katowickim oddziałem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Koncert laureatów rozpocznie w poniedziałek w Skoczowie o godzinie 10.00. (kor)

POGODA

sobota
niedziela

dzień: 4 do 8 °C
noc: 5 do 1 °C
wiatr: 3-7 m/s

poniedziałek

dzień: 4 do 8 °C
noc: 6 do 2 °C
wiatr: 3-7 m/s

9 17712 12422 065

1 0 1 3 3

KRÓTKO

RZĄDZI LEWICA

ORŁÓWA (dc) – Burmistrzem miasta wybrano ponownie socjaldemokratę Jiřego Michalíka. Jego zastępcy to Radislav Mojžíšek (SNK-ED) i Miroslav Koláček (KPCM). W skład zarządu miasta weszli ponadto kolejni czterej socjaldemokraci, trzej komuniści i jeden radny niezależny. Nie ma wśród nich żadnego przedstawiciela polskiej mniejszości. Jedynym polskim kandydatem, który otrzymał mandat w wyborach do samorządu, jest wiceprezes Kongresu Polaków w RC, lekarz Bogusław Chwajol (SNK-ED).

* * *

REWOLUCJA

W RADZIE

RYCHWAŁD (wib) – Zaskakujące rozstrzygnięcia przyniosła inauguracyjna sesja Rady Miasta. Wbrew oczekiwaniom, że nowe Prezydium pozostanie w rękach dotychczasowych koalicjantów z ČSSD i ODS, na burmistrza wybrano Šárkę Kapkovą (ČSSD), która zastąpiła na stanowisku Jiřego Absolona (ČSSD). Wiceburmistrzem został Ladislav Sitko (TOP 09), zaś skład Prezydium uzupełniły jeszcze trzy osoby (z ČSSD, TOP 09 i KSCM). Zakulisowe rozgrywki pierwszej sesji Rady przyniosły już także konkretne konsekwencje. Z ČSSD wykluczone zostały Š. Kapková i J. Muchová, wybrane do nowych władz gminy.

Wielkie dyktando dla Zaolzia

„Wielkie Dyktando dla Zaolzia”, zorganizowane w ramach Roku Języka Polskiego na Zaolziu, odbędzie się 1 grudnia br. o godz. 16.30 w auli Gimnazjum Polskiego w Czeskim Cieszynie. Organizatorami dyktanda są: Konsulat Generalny RP w Ostrawie, Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie oraz Uniwersytet Ostrawski. Zgodnie z regulaminem, w „Wielkim Dyktandzie dla Zaolzia” mogą wziąć udział wszyscy chętni w wieku od 10 do 100 lat. Nie mogą w nim uczestniczyć absolwenci filologii polskiej. Poloniści mogą jednak wziąć udział w dyktandzie poza konkursem, do czego organizatorzy bardzo zachęcają. Prace będą anonimowe, czyli oznaczone kodem. Odszyfrowane będą tylko trzy

najlepsze prace. Podczas pisania tekstu dyktanda uczestnikom nie wolno korzystać z żadnych pomocy naukowych, porozumiewać się między sobą, opuszczać sali przed zebraniem prac, a także korzystać z wszelkich urządzeń elektronicznych

(telefonów komórkowych, notesów, laptopów itp.) czy słowników. Nie wolno dyktowanego tekstu pisać wersalikami, czyli wielkimi literami drukowanymi. Wszelkie nieczytelne i niejednoznaczne zapisy wyrazów, grup wyrazowych i znaków interpunkcyjnych będą interpretowane na niekorzyść piszącego.

Jak poinformowała nas Barbara Kubiczek – jeden z organizatorów „Wielkiego Dyktanda dla Zaolzia” – tekst dyktanda opracowany został na podstawie zasad pisowni i interpunkcji zawartych w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN” pod redakcją Edwarda Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006. Oceniana będzie zarówno poprawność ortograficzna, jak i interpunkcyjna. Wyniki zostaną opublikowane na łamach „Głosu

Ludu” oraz na stronach internetowych www.pctesin.cz 18 grudnia br. Nad przebiegiem konkursu czuwać będzie jury, złożone z polonistów pod przewodnictwem prof. Karola Daniela Kadłubca.

Oplata za jednego uczestnika wynosi 30 koron, do uiszczenia w trakcie prezentacji. Zgłoszenia – imię i nazwisko, adres kontaktowy lub numer telefonu – należy przesyłać do 24 listopada pocztą elektroniczną na adres kubiczek@pctesin.cz lub telefonicznie 558 746 267.

Organizator gwarantuje udział w Dyktandzie 120 osobom, które jako pierwsze zgłoszą chęć przystąpienia do konkursu. Warto więc jak najszybciej wysłać zgłoszenia. Nagrody przewidziano dla „Mistrza Ortografii 2010 na Zaolziu” oraz dla pierwszego i drugiego wicemistrza. **(BJK)**

Diakonia ma nową dyrektorkę

Diakonia Śląska, największa na naszym terenie organizacja świadcząca usługi socjalne dla chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób w potrzebie, ma nową dyrektorkę. Została nią Zuzana Filipková, pełniąca dotąd obowiązki wicedyrektora ds. pracy socjalnej.

Czesław Santarius, stojący na czele Diakonii od jej założenia, czyli od 20 lat, przekazał jej „władzę” podczas uroczystego nabożeństwa dziękczynnego, które odbyło się w kościele ewangelickim Na Niwach w Czeskim Cieszynie. Mszę służył ks. Bogusław Koko-

tek, udział wzięli biskupowie Stanisław Piętań i Vladislav Volný. – Do Diakonii przyszedłem w 1993 roku. Pamiętam początkowy okres jej budowania, z radością uczestniczyłem w dalszym rozwoju Diakonii. Chciałabym ją prowadzić z pokorą i zapałem – powiedziała nowa dy-

rektorka, która mieszka w Oldrychowicach. Skończyła Gimnazjum Polskie w Czeskim Cieszynie i studia na kierunku pedagogika specjalna w Bratysławie. Jej dwaj synowie są uczniami Gimnazjum Polskiego, mąż Tadeusz jest przewodniczącym gimnazjalnej Rady Szkoły. **(dc)**

Finał Tacy Jesteśmy już za tydzień!

Dobiega końca głosowanie w tegorocznej edycji konkursu Tacy Jesteśmy 2010, organizowanego przez Kongres Polaków w Republice Czeskiej. Ostateczne rozstrzygnięcia ankiety poznamy dokładnie za tydzień, kiedy to w Teatrze Cieszyńskim odbędzie się uroczysta gala połączona z obchodami 20-lecia Kongresu Polaków. Wejściówki na koncert finałowy można nabyć do 26 listopada. Jak poinformowała nas Aneta Roszka z sekretariatu KP, bilety dostępne będą tylko w przedsprzedaży. Ich cena to 120 koron.

Przebieg tegorocznej gali będzie

podobny do tego z lat ubiegłych. W pierwszej jej części na scenie pojawią się nominowani do nagrody głównej, niektórzy spośród nich wystąpią dodatkowo z krótkim programem. Drugą część koncertu tradycyjnie już należy będzie do gwiazdy wieczoru, którą w tym roku będzie Kwintet Wiolonczelowy „Kordo”.

„Kordo” to zespół niespotykany nie tylko na scenach krajowych, ale wręcz światowych. Jego założycielem jest Grzegorz Stanienda, wiolonczalista z pasji i miłości, menedżer kultury i oświaty. Skład grupy tworzą ponadto Marcin Kulig – rodowity

Krakus, pochodzący z muzycznej rodziny, absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie, Miłosz Krcha – pochodzący także z Krakowa, grający na wiolonczeli od siódmego roku życia, Michał Świstak – urodzony, a także, w Krakowie, młody i gniewny absolwent Akademii Muzycznej oraz Radek Bukala – wywodzący się z Rzeszowa, na stałe pracujący w Operze Krakowskiej jako koncertmistrz sekcji wiolonczelowej tamtejszej orkiestry symfonicznej.

O wyjątkowości zespołu stanowi jego sposób prezentacji scenicznej. Nie jest to bynajmniej zwykły kwintet muzyczny, wykonujący muzykę poważną. „Głównym założeniem formacji jest pokazanie szerokiej i zróżnicowanej publiczności, że na wiolonczeli można zagrać wszystko, a wydobywanie dźwięku nie polega tylko na przeciąganiu smyczka po strunach” – czytamy na oficjalnej stronie internetowej kwintetu. Kompozycje i aranżacje muzyczne grane przez „Kordo” pisane są specjalnie na potrzeby krakowskiego zespołu, kolorytu i atrakcyjności występom dodaje także brzmienie instrumentów, które charakteryzują się zróżnicowanym natężeniem, barwą, kolorytem i

detalnym smakiem. – Co nas różni? Kolor oczu. Co łączy? Miłość do kobiety swojego życia – wiolonczeli – przyznają zgodnie muzycy zespołu. Rozmowa z kwintetem wiolonczelowym „Kordo” pojawi się w naszej gazecie w przyszłym tygodniu. **(wib)**

Ceny wynajmu mieszkań bez zmian

Pod koniec 2009 r. Prezydium Rady Miasta Hawierzowa zdecydowało o podniesieniu cen wynajmu mieszkań komunalnych na rok 2011. Na ostatnim posiedzeniu, które odbyło się w ubiegłym tygodniu, decyzja ta została anulowana.

Pod koniec ubiegłego roku podniesiono ceny wynajmu do maksymal-

no poziomu, czyli 50,20 koron za metr kwadratowy. Równocześnie uchwalono jednak rabaty na poziomie 25 proc. w roku 2010 i 15 proc. w 2011. Środowa decyzja Prezydium pozwala na zachowanie dotychczas obowiązującego rabatu w wysokości 25 proc. także na kolejny rok (mieszkaniec zapłaci więc 37,50 koron za metr kw.). W miesz-

kaniach bez centralnego ogrzewania obniżka cen wynajmu wynosić będzie 35 proc. (32,50 koron za metr kw.). – Powodem tej decyzji jest trudna sytuacja ekonomiczna mieszkańców miasta oraz długotrwale utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia w regionie – wyjaśnia Jana Pondělíčková, rzeczniczka Urzędu Miasta. Pla-

nowane dochody miasta z wynajmu mieszkań komunalnych w roku 2010 wyniosą 206 milionów koron. – Pieniądże te przeznaczamy w całości na naprawy budynków komunalnych i nowe inwestycje – dodaje Pondělíčková. Ostatnie posiedzenie Prezydium Rady Miasta przyniosło także decyzję o podniesieniu cen biletów Miejskich

Zakładów Komunikacyjnych, kupowanych u kierowców, z 10 na 12 koron (w przypadku dzieci do lat 15 z pięciu na sześć koron). Od 12 grudnia wprowadzone zostaną także zmiany w rozkładach jazdy, powstanie nowy przystanek „Hawierzów-Szumbark – Basen”. Nowe rozkłady jazdy dostępne będą także w internecie. **(wib)**

Żeby zdrowo pooddychać

Władze wojewódzkie rozpoczęły rozmowy z dziewięcioma przedsiębiorstwami, których działalność ma największy wpływ na zanieczyszczenie powietrza w regionie. Chodzi o zmianę dotychczasowego postępowania w razie zagrożenia powstania smogu. Władze wojewódzkie chciałyby doprowadzić do podpisania z firmami specjalnej umowy jeszcze w grudniu. Ograniczeń zawartych w kodeksie regulacyjnym, czyli zbiorze

konkretnych rozporządzeń ekologicznych obowiązujących w czasie trwania smogu, firma dotrzymać musi od momentu ogłoszenia tzw. sygnału regulacji (sygnál regulace), wydawanego przez Czeski Urząd Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Sygnál regulacji poprzedzony jest tzw. sygnałem ostrzegawczym (sygnál upozornění), który zwraca uwagę na możliwość ogłoszenia regulacji. Negocjacje prowadzone przez

Urząd Wojewódzki mają wymóc na firmach wprowadzenie ograniczeń regulacyjnych już w momencie ogłoszenia sygnału ostrzegawczego, który nierzadko trwa także po odwołaniu sygnału regulacji. Dla zilustrowania – gdyby negocjowana umowa obowiązywała w czasie niedawnego smogu, przedsiębiorstwa musiałyby stosować się do ograniczeń zawartych w kodeksie regulacyjnym nie przez dwa, a przez dziewięć dni.

Wicetnetman województwa, Mirosław Novák, prowadzący rozmowy z dziewięcioma przedsiębiorstwami przyznał, iż mile zaskoczyła go reakcja przedstawicieli firm. – Wszyscy są chętni do dalszych rozmów, co więcej, niektóre ograniczenia gotowi są wprowadzić od zaraz – przyznał Novák.

Urząd Wojewódzki, we współpracy z Wyższą Szkołą Górniczą w Ostrawie, przygotowuje projekt,

który miałby za zadanie wskazać, które źródła zanieczyszczenia są najbardziej szkodliwe. Badania mogą potrwać nawet dwa lata i kosztować 20 milionów koron (pieniądze pochodzący będą z głównej mierze z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko). Ich wyniki wykorzystane będą do kolejnych negocjacji z przedsiębiorstwami zanieczyszczającymi powietrze w regionie. **(wib)**

»Jak to było hań downij na gróniach«

Jura siedział za stołem w kuchni i prosił rynek o stół. Czasem się przykleił, ale dalej prosił, aż go rynek załobolała. Prawie do siebie: „Spoczne, a pote zacne łod nowa”. Zakurzył se cygaretkę, puścił porę kótek, pote dymek duchoł pod powoł, popiół strzepywał do korytka wydłubanego z drzewa. – Dość – rzóndzi dali do siebie – bo zech jakosik łosłob łod tej cygaretki. Pieroństwo jedno, takowo trucina – tak zaczyna się cykl opowiadań wydanych przed kilkoma dniami w Wiśle. Autorem jest Paweł Szturc z Wisły-Jawornika, mniej znany szerszej publiczności. Historię i dziwne przypadki Jury „Jak to było hań downij na gróniach” wydał własnym sumptem.

Kiedy Małgorzata Kiereś, etnograf, dyrektorka Muzeum Beskidzkiego w Wiśle, wzięła publikację do ręki, od razu nasunęły jej się skojarzenia z Jurą Gajdzicą, chłopem z Cisownicy, autorem pierwszego chłopskiego ekslibrisu, bibliofilem, autorem pamiętników, który żył w latach 1777-1840.

– To jest odkrycie roku – nie ma wątpliwości Małgorzata Kiereś. Pan Paweł zatrzymuje się w swojej wiślańskiej ziemi, pokazuje różnego rodzaju osobliwości. Co ciekawe, pisze bardzo starą, piękną gwara, którą pamięta, którą wyniósł ze swojego domu. Opowiada o życiu, o różnych sytuacjach w sposób bardzo humorystyczny. Do tego wszystkiego

próbuję swoich sił w wierszu – dodaje etnograf. Choć gwoli ścisłości, krótkie peany na cześć Adama Małysza, Szturc poświęcił skoczki wiersze „Wiślanin”, „Mistrz z Wisły”, „Orzeł z Wisły”, raczej nie pasują klimatem do opowieści o perypetiach życiowych Jury, który na gwałt szuka żony, mocuje się z lokalnymi rywalami, co kończy się dla niego „sliwką pod łokiem”, czy kradnie drzewo na opał, bo drzewka w jego własnym lesie wydają mu się zbyt drogie. Wszystko kończy się w dość humorystyczny sposób: „Jura szel koło gospody, skreśliło mu prawó nogó ji po schodkach włoz do szynkwasu. Łoprzył całó sprawe łó szynk, pote zapómnioł łó zole-

Fot. ARC

Okładka opowiadań Pawła Szturca.

tach”. Jak się okazuje, Paweł Szturc ma już za sobą pierwsze próbkę gwarowe. W 1972 roku uczestniczył w konkursie gawędziarskim w Muzeum Beskidzkiem, który zorganizował ówczesny dyrektor placówki, Jan Krop.

– W tej chwili przychodzi tutaj nagle człowiek, który, ni stąd, ni zowąd, swój czas wypełnia piórem. Mógłby robić wiele innych rzeczy, ale on jest już wolny, ma czas, i nie chce, żeby został, jak to się mówi po staremu, zmitrężony. On go wypełnia treścią swojej ziemi, on czuje potrzebę, że musi to opisać. To jest fantastyczne – ocenia dyrektorka Muzeum Beskidzkiego.

TOMASZ WOLFF

Koncertowaliśmy w Wieliczce

Chór Mieszany „Harfa” z Czeskiego Cieszyna od ponad 10 lat utrzymuje kontakty z Chórem im. Jana Pawła II ze Strumian koło Wieliczki. Oni kilkakrotnie śpiewali na Zaolziu, my – dzięki nim – występowaliśmy nie tylko w samej Wieliczce i okolicznych miejscowościach, ale również w bazylice cystersów w Mogile czy w bazylice Mariackiej w Krakowie. Z naszymi koncertami w Małopolsce łączy się zawsze odkrywanie najciekawszych miejsc w okolicy – i tak na przestrzeni 10 lat mogliśmy zwiedzić Kraków, kopalnię soli w Wieliczce, dworek Jana Matejki w Krzeszowicach, opactwo benedyktynów w Tyńcu, wejść na Kopiec Wandy, a to wszystko ze wspianym przewodnikiem Jankiem Nalepką.

W tym roku zostaliśmy zaproszeni wraz z chórem „Dźwięk” z Karwiny-Raju, by 7 listopada dać w Domu Kultury w Wieliczce koncert muzyki polskiej. Przed południem wykonaliśmy kilka pieśni podczas mszy w kościele ojców franciszkanów-

Fot. ARC

Podczas zwiedzania wszyscy uważnie słuchali ciekawych opowieści przewodnika Janka Nalepki.

reformatów. Po obiedzie nastąpiła krótka próba, a następnie koncert w sympatycznej kameralnej auli wielkiego Centrum Kultury i Turystyki. Oba zaolziańskie zespoły wystąpiły samodzielnie, kilka pieśni wykonały również jako chóry połączone. Dyrygował Tomasz Piwko, akompaniowała Danuta Palowska. Pieśni St. Moniuszki, J.I. Paderewskiego, J. Maklakiewicza i J. Świdra do tekstów wielkich polskich poetów oraz trzy utwory F. Chopina w opracowaniu na chór zostały przyjęte bardzo gorąco. Dyrygent chóru-gospodarza, Piotr Piwko, dziękując po koncercie „Harfie” i „Dźwiękowi”, powiedział: „Koncert okazał się być lekcją patriotyzmu, ale też i balsamem dla tej części duszy każdego z nas, która obejmuje sferę przywiązania do takich wspianych wartości, jak nasze korzenie rodzinne i kulturowe, nasze tęsknoty do piękna i dobra. Jest to wielka zasługa tego, jak program został zbudowany – obok polskiej liryki chóralnej pojawiły się starannie dobrane strofy poetyckie,

a pomysłem nadzwyczaj trafionym okazało się zaproszenie dwójki młodych pianistów (Andrzej Molin i Tomáš Vrána, uczniowie Gimnazjum muzycznego w Ostrawie), którzy zaprezentowali cztery dzieła Chopina i zagrali je po prostu rewelacyjnie. Wielkie brawa! I wielkie wzruszenie. Całość tego muzyczno-poetyckiego spotkania oplecioną została zgrabnym i zajmującym słowem wiążącym autorstwa Ewy Sikory. Wielkie gratulacje należą się obydwu chórom – to one były głównymi bohaterami koncertu. Ich śpiew, imperatyw, uczucie i zaangażowanie w przesłanie płynące z treści wykonywanych pod ręką Tomasza Piwki dzieł polskich twórców, wprowadziły słuchaczy w niepowtarzalną aurę ducha patriotyzmu, polskości, ducha wspomnień, ducha poszukiwania dobra i piękna.

Ten niezwykły dzień chóry mogły przeżyć również dzięki wsparciu finansowemu urzędów miejskich w Czeskim Cieszynie i Karwinie.

Ewa Sikora

NA KŁOPOTY Z POLSZCZYZNĄ: Niesforny przyimek »na«

Z pewnością każdy z nas zastanawiał się, kiedy użyć przyimków „na” lub „w”. Wspomniałem w zeszłym odcinku, że przyimek „na” jest w polszczyźnie bardzo często nadużywany. Trzeba wspomnieć, że najczęstsza jego funkcja to tworzenie wyrażenia określającego relacje przestrzenne typu „bycie na czymś”: na ulicy, na dworze, na meblach, na ścianie, na krześle.

Zerkając do „Uniwersalnego słownika poprawnej polszczyzny” pod red. St. Dubisza znajdziemy informacje, że przykładowo przyimek „na” „występuje w zdaniu, które komunikuje, iż dany przedmiot styka się z powierzchnią innego przedmiotu i zajmuje część tej powierzchni lub część powierzchni wyznaczonej przez ten przedmiot, np. »tabliczka wisi na drzwiach«, »postawiła wazon na stole«. Słownik ten rejestruje aż 28 „znaczeń” przyimka „na”. Ciekawostką jest, że w „Innym słowniku języka polskiego” pod redakcją Mirosława Bańki w hasło „do” wyodrębniono 18 numerowanych punktów

czy „znaczeń”, a w hasło „na” aż 35. Od nudnej statystyki wróćmy jednak do przyimka „na”...

Jak pisał Andrzej Markowski w książce „Polszczyzna znana i nieznaną”: „...O tym, że słowo »na« panoszy się w polszczyźnie i wypiera inne przyimki, wiedzą niemal wszyscy. W różnych kąciach językowych ostrzega się, że nie należy mówić, iż »kierowniczka siedzi na nabiale« (tylko: »w dziale nabiałowym«), a »pan Czesio nie poszedł właśnie na magazyn« (tylko: »do magazynu«). Takie ostrzeżenia – niewątpliwie słuszne i potrzebne – mają jednak i ten skutek uboczny, że zaczynamy się w ogóle bać owego »na« i każde użycie uznajemy za niepoprawne...”

Przykładem może być zdanie: „Wychodzę na miasto”. Niektórzy poprawiliby je zaraz na „Wychodzę do miasta”. Jednak obydwie te konstrukcje, czyli „na miasto” i „do miasta” są poprawne. Sformułowania (idziemy lub częścię jedziemy) „do miasta” używamy w przypadku, gdy mieszkamy poza danym miastem, na

obrzeżach. „Na miasto” idziemy natomiast wtedy, kiedy mieszkamy w danym mieście, po prostu wyruszamy z domu gdzieś się powłóczyć lub coś załatwić. A co w przypadku, kiedy idziemy „na zakupy” czy „po zakupy”? Sytuacja jest podobna. Obie prezentowane formy są poprawne. I „na zakupy” i „po zakupy”. Każda z nich jednak podaje trochę inną informację. Idąc „po zakupy” – wiemy, co lub gdzie chcemy kupić (po chleb, po masło, po bułki, po parówki). Wyruszając natomiast „na zakupy” do końca nie wiemy, co chcemy kupić lub gdzie chcemy konkretnie tego dokonać.

Mówimy też „na poczie” (nie: „w poczie”), ale „w banku” (nie: „na banku”). Częściowo wybór przyimków „na” i „w” zależy od zwyczajów językowego, częściowo od sposobu, w jaki wyobrażamy sobie miejsce. Kiedy mówimy o przestrzeni otwartej, używamy najczęściej „na” („na dworze”, „na dachu”, w przypadku przestrzeni zamkniętej, wolimy używać „w”, („w siłowni”, „w sali gimnastycznej”).

Czasami pojawiają się dylematy,

jak poprawnie pisać i mówić: „na Słowację” czy „do Słowacji”, „na Ukrainę” czy „do Ukrainy”, „na Węgry” czy „do Węgier”. Poprawnie jest: „na Słowację”, rzadziej „do Słowacji”, „na Ukrainę”, „na Węgry”, podobnie jak „na Białoruś”, „na Litwę” – rzadziej „do Litwy”, tak samo „na Łotwę” – rzadziej „do Łotwy”. Na ogół można powiedzieć, że z nazwami państw łączymy przyimek „do”. Wyżej podane państwa europejskie to wyjątki. Warto je zapamiętać! Kolejnymi wyjątkami są państwa leżące na wyspie („na Kubę”). Sprawa jednak jest niejednoznaczna lub bardziej skomplikowana. Przykładowo powiemy „na Islandii” – w sensie na wyspie, ale „w Islandii” – mając na myśli państwo. Sprawę tę najlepiej chyba opisuje „Słownik wyrazów kłopotliwych” PWN.

Skoro wspominałem o Słowacji, to warto wspomnieć jeszcze o miejscowniku. Tradycyjna forma, której można używać, brzmi „na Słowacji”. Istnieje jednak także nowszy wariant „w Słowacji”, upowszechniony po

powstaniu samodzielnego państwa słowackiego w 1993 roku. Chodzi raczej o urzędową formę, która ma prawdopodobnie podkreślać suwerenność państwem kraju. Zresztą jak wspomniano wyżej z nazwami państw łączymy zwykle właśnie przyimek „w”. Sytuacja ta przypomina sprawę Litwy. Dawniej mówiono i pisano „w Litwie” i „do Litwy”. W wieku XIX upowszechniły się nowsze formy „na Litwie” i „na Litwę”. Z kolei w dwudziestolecu międzywojennym niektórzy wrócili do form starszych, prawdopodobnie miał to być gest w stronę odrodzonego państwa litewskiego.

Ostatnio spotkałem się z pytaniem, czy można powiedzieć „na sklepie”? Owo sformułowanie „na sklepie” razi. Zwyczajowo bowiem ze słowem sklep łączymy przyimek „w” i mówimy (piszemy) „w sklepie”. Podobnie formy „na fabryce”, „na zakładzie”, „na gimnazjum” są błędne. Mówimy i piszemy „w fabryce”, „w zakładzie”, „w gimnazjum”... Warto o tym pamiętać. JAN KUBICZEK

Z historii spisów ludności na Zaolziu 1869-1991

Od 140 lat odbywają się na naszym terenie tradycyjnie na początku dziesięciolecia (z wyjątkiem okresu okupacji hitlerowskiej) spisy ludności. Wyniki spisów na Zaolziu posiadają szczególne znaczenie, bowiem odzwierciedlają na podstawie (czasami poniekąd zmanipulowanych) danych urzędowych wszelkie przemiany demograficzne, gospodarcze, socjalne, wyznaniowe, a w naszym przypadku, głównie narodowościowe, do których dochodziło na tym obszarze w ciągu ubiegłych 140 lat.

Zbliżający się spis ludności ma wyjątkowe znaczenie dla polskiej społeczności zaolziańskiej. Z jednej strony będzie odbywał się w atmosferze niekorzystnej dla Polaków ze względu na ich polityczną mobilizację przynoszącą pozytywne wyniki, a nieprzychylnie przyjmowaną przez mentalność czeskiej ludności większościowej. Lecz z drugiej strony należy naszemu społeczeństwu podkreślać fakt, że otwierają się obecnie możliwości większego zapotrzebowania na język polski w związku z integracją życia społecznego, zwłaszcza gospodarczego, oraz tendencją rozwoju stosunków społeczno-politycznych zarówno na naszym terenie, jak i między Polską a Republiką Czeską.

KRÓTKO Z HISTORII SPISÓW

Najbardziej szczegółowe i w pełni publikowane były wyniki spisów austriackich (1869, 1880, 1890, 1900, 1910) i czechosłowackich z okresu międzywojnia (1921, 1930). Wyniki spisów po II wojnie światowej nie były już tak szczegółowe, a ze względu na celową zmianę metodyki nie można już na ich podstawie śledzić niektórych podstawowych tendencji rozwojowych, na przykład pochodzenia, a co najważniejsze – ich wyniki do 60. lat nie były udostępniane szerokiemu ogółowi. Pierwszy przeprowadzony w sposób naukowy spis miał miejsce w 1869 roku. Nie podaje jeszcze pełnego obrazu, np. brak narodowości, lecz zawiera podstawowe dane o ludności. Następne posiadały już dane o strukturze narodowościowej. Narodowość określali na podstawie mowy potocznej („Mundart”), którą posługiwał się dany obywatel, co w praktyce było niemalże równoznaczne z narodowością. Spisy austriackie zawierały również dane o przynależności nie tylko państwowej, ale i gminnej, co umożliwiało śledzenie ówczesnych głębokich procesów migracyjnych (przybysze z Czech, Moraw, Małopolski-Galicji). W tym czasie zdecydowana większość ludności miejscowej deklarowała narodowość polską. Natomiast pod względem socjalnym najsilniejsi byli Niemcy, następnie Czesi, Polacy zaś najślabi. Obszar ten należał do najgęściej zaludnionych w monarchii. Nienaturalny przyrost ludności był wynikiem głównie olbrzymiej fali imigrantów. Pod względem wyznaniowym mniej więcej dwie trzecie obywateli było wyznania rzymskokatolickiego, jedną trzecią tworzyli ewangelicy augsburskiego wyznania, innych wyznań i niewierzących prawie nie było.

Wyniki pierwszego spisu czechosłowackiego z 1921 roku przyniosła istotne zmiany pod względem struktury narodowościowej. Mniejszość czeska przerosła się w większość kosztem Polaków, Niemcy zachowali swój stan posiadania. Było to spowodowane wieloma czynnikami. W myśl przyjętej zasady, narodowość należało podawać w oparciu o mowę potoczną, lecz w praktyce każdy mógł przyznać się do jakiegokolwiek narodowości. W celu dezorientacji wprowadzono w spisie z 1930 roku sztuczną narodowość „Ślązak” i jej odmiany „Ślązak-Czech”, „Ślązak-

Polak”, „Ślązak-Niemiec”, „Ślązak-Ślązak”, prowadzono na szeroką skalę „agitację uświadamiającą”, były naciski ekonomiczne, naciski komisarzy spisowych, a nawet fałszerstwa.

Władze hitlerowskie już w grudniu 1939 r. przeprowadziły tzw. „Palcówkę” (Fingerabdruck), posiadającą znamiona spisu ludności. 37 proc. ludności zaolziańskiej zgłosiło narodowość „śląską”, 24 proc. narodowość polską, 21 proc. narodowość czeską i 18 proc. narodowość niemiecką. Przyznawanie się do narodowości „śląskiej” było wymuszone zaistniałą sytuacją polityczną w tym regionie.

Obraz składu narodowościowego Zaolzia (w latach 1880-1950 powiaty Czeski Cieszyn i Frysztat, od 1961 r. powiaty Karwina i część powiatu Frydek-Mistek) na podstawie wyników spisowych ludności z lat 1880-1991 ilustruje tabelka:

Struktura narodowościowa Zaolzia 1880-1991 (w proc.)

Rok	Obszar	Razem	Polacy	Czesi	Niemcy	Słowacy	Inni
1880	K	100,0	70,0	20,6	9,4	0,0	0,0
	F-M	100,0	83,9	12,6	3,6	0,0	0,0
	Z	100,0	75,5	17,4	7,1	0,0	0,0
1900	K	100,0	78,3	9,9	11,6	0,0	0,2
	F-M	100,0	86,1	9,7	4,2	0,0	0,0
	Z	100,0	80,6	9,8	9,4	0,0	0,2
1930	K	100,0	27,7	61,6	9,5	0,0	1,2
	F-M	100,0	57,4	38,8	3,4	0,0	0,4
	Z	100,0	35,3	55,8	7,9	0,0	1,0
1961	K	100,0	16,9	6,2	0,0	5,6	1,3
	F-M	100,0	33,5	64,0	0,0	1,9	0,6
	Z	100,0	20,9	73,2	0,0	4,7	1,2
1991	K	100,0	8,2	73,3	0,2	8,3	10,0(a)
	F-M	100,0	24,0	66,1	0,1	3,7	6,1(b)
	Z	100,0	11,8	71,7	0,2	7,2	9,1(c)

K – powiat Karwina

F-M – zaolziańska część powiatu Frydek-Mistek

Z – Zaolzie

(a) – w tym 5,3 narodowość morawska i 2,8 narodowość śląska

(b) – w tym 2,3 narodowość morawska i 3,3 narodowość śląska

(c) – w tym 4,6 narodowość morawska i 2,9 narodowość śląska

Poznanie źródeł przyczyn powyższych nieprawdopodobnych zmian wymaga odrębnego opracowania, dogłębnej analizy podstawowych tendencji rozwojowych tego okresu. Dotychczasowe próby przyniosły znaczne rozbieżności w ocenie zjawiska. Ujmując zagadnienie skrótowo i w znacznym uproszczeniu, można stwierdzić, że mamy tu do czynienia z asymilacją naturalną, z którą nie można walczyć i z asymilacją nienaturalną, przyspieszoną, wymuszoną przez celową politykę państwa zarówno przed, jak i po II wojnie światowej. Znaczący wpływ miały także rozwój gospodarczy i towarzyszące mu procesy demograficzne, systematyczny wzrost małżeństw narodowościowo mieszanych, wzrastający przeciętny wiek społeczności polskiej. Dalej były to szkody górnicze, które rozluźniły zwartość ludności miejscowej, nadwyrężyły tradycje miejscowe, przywiązanie do ziemi rodzimej. Po upadku komunizmu nastąpił brak odpowiednich przepisów legislacyjnych i stopniowy zanik bodźców do podtrzymywania tożsamości narodowej i polskich tradycji kulturalnych. Na dodatek dawniejsze ostoje polskości – kościoły, zwłaszcza ewangelicki, samodzielne życie gospodarcze, szkolnictwo prywatne, życie sportowe – po 1945 roku zniknęły lub zatraciły stopniowo swój wpływ na kształtowanie świadomości narodowej.

Powracając do tzw. narodowości śląskiej, dla Polaków mocno szkodliwej, należy podkreślić, że podczas, gdy w 1930 r. powodowały to względy polityczne, w 1939 r. egzystencjalne, to jej wprowadzenie (wspólnie z narodowością „morawską”) dosłownie w przededniu spisu w 1991 roku jest niezrozumiałe i niosące znamiona względów politycznych. Czekający nas kolejny spis ludności ponoć będzie zawierał również więcej możliwości określeń swej narodowości, co jeszcze bardziej ugodzi w nasz stan posiadania. O tym powinniśmy być poinformowani z innych źródeł.

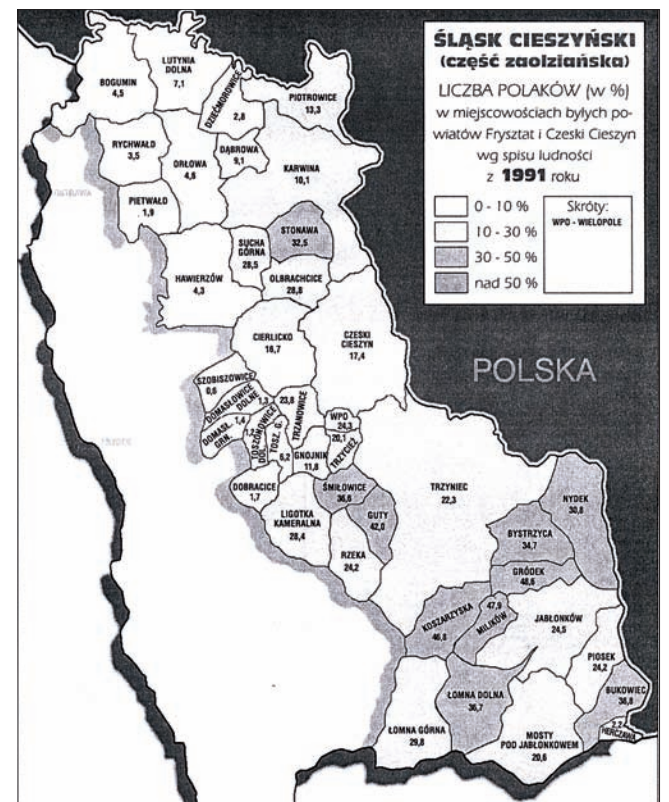
W złożonych zaolziańskich warunkach dziejowych narodowość kształtowała i kształtuje postawę naszego ludu. Obecnie przyznanie się do swej narodowości nie grozi żadnymi konsekwencjami, raczej odwrotnie, bowiem waga znajomości języka polskiego wzrasta. Zaolziańska ludność polska powinna nie tylko ze względu na tradycje, ale także z praktycznych powodów deklarować swą narodowość. Jest to szczególnie ważne właśnie

dziś, kiedy dochodzi do ostatecznego formowania się ustaw określających prawa mniejszości narodowych w Republice Czeskiej. Dlatego nasze media powinny z odpowiednim wyprzedzeniem uświadamiać o tych sprawach naszą ludność miejscową.

***

PONIŻEJ PRZYTACZAMY DWA PRZYKŁADY DOTYCZĄCE WYPACZEŃ SPISU 1930 ROKU

Protesty strony polskiej wobec wypaczeń przy spisach osiągnęły szczyt w 1930 roku. Sposób przeprowadzenia spisu w 1930 r. na Zaolziu, prowadzący do wypaczeń i fałszywych końcowych wyników szczegółowo omawiali w swych wystąpieniach parlamentarnych posłowie polscy Jan Buzek i Emanuel Chobot. W marcu 1931 r. obaj posłowie wnieśli do rządu obszerny memoriał, zawierający informacje o rzeczywistych nadużyciach popełnionych przeciwko mniejszości polskiej przy ostatnim spisie ludności. Przytoczono wypadki, gdzie władze państwowe nie postępowały według przepisów ustawowych. Wobec tego polscy posłowie

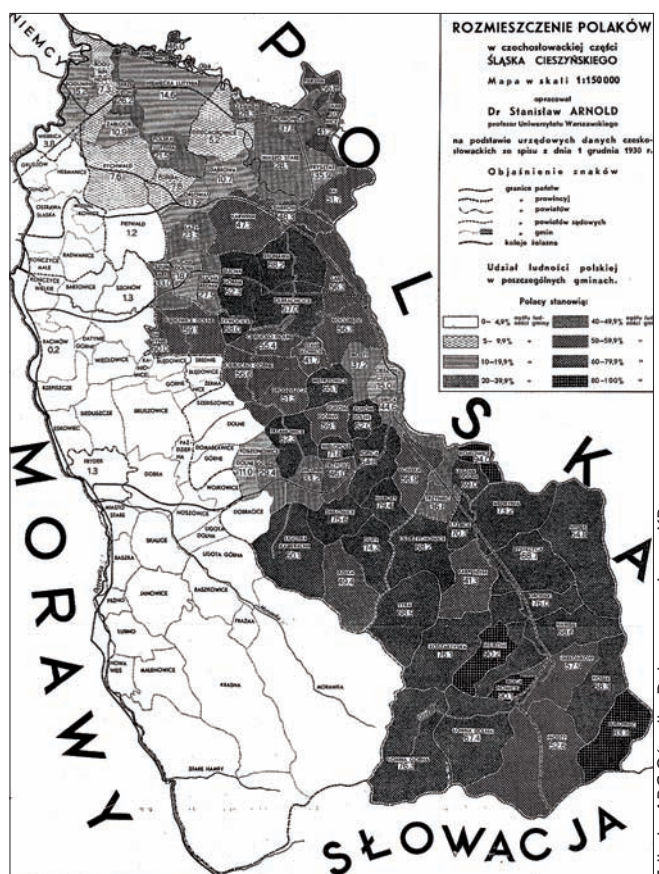

Mapka ze spisu ludności w 1991 roku.

domagali się przeprowadzenia w powiatach czeskokocieszyńskim i frysztańskim ponownego spisu ludności z usunięciem rubryki narodowości „śląska”, zamianowaniem komisarzy i rewizorów według faktycznego stanu narodowościowego oraz ukaraniem tych komisarzy i rewizorów, którzy dopuścili się wykroczeń ustawowych. Obszerny memoriał był oparty na kilku setkach protokołarnie stwierdzonych zeznań osób poszkodowanych. Odpowiedź rządu, właściwie ministra spraw wewnętrznych dr. Slavika, nadeszła dopiero jesienią 1931 roku. Do całej sprawy ustosunkował się poseł Chobot w swym wystąpieniu sejmowym 27 listopada 1931. Odrzucił bałamutną odpowiedź ministra prostując jego wykryty i kpiny. Na zakończenie oświadczył: „Wobec tego wnoszę w imieniu wszystkich polskich stronnictw i w ogóle całej polskiej mniejszości w Czechosłowacji stanowczy i uroczysty protest przeciw sposobowi, jakim przeprowadzono w naszych powiatach politycznych Frysztat i Czeski Cieszyn w grudniu 1930 roku spis ludności i oświadczam, że wyników tego spisu, który był na niekorzyść Polaków świadomie sfalszowany pod względem stwierdzenia stanu narodowościowego nigdy nie uznamy za obowiązujący (...) Publicznie z tej trybuny podnoszę zarzut, że pan minister spraw wewnętrznych nie tylko nie dotrzymał danego nam przyrzeczenia, lecz że w swej odpowiedzi sankcjonował bezprawie i gwałty, popełnione na polskiej ludności. Krzywdy tej ludność polska nigdy nie zapomni(...)”.

W kronice szkolnej w Oldrychowicach znajdujemy taki zapis: „Spis ludności przeprowadzono u nas tak, że komisarze spisowi chodzili po domach i wpisywali potrzebne daty, jak i narodowość sami do arkuszy wpisowych. Na 4 funkcjonariuszy spisowych było 3 Czechów (2 kierownicy czeskich w miejscu, 1 adiunkt leśniczy), 1 Polak, kierownik szkoły Jan Szczepański”. Uważam, że komentarz nie jest tu potrzebny.

STANISŁAW ZAHRADNIK

Mapka czeskiego Śląska Cieszyńskiego z 1930 roku z wynikami spisu ludności.

PRZEDSTAWIAMY KOLEJNĄ POLSKĄ PODSTAWÓWKĘ - W GRÓDKU

»Superfajna wiejska szkoła«

Polska szkoła w Gródku stoi obok ruchliwej drogi I/11. Gdy jednak w pogodny jesienne przedpołudnie wchodzę na jej podwórze, niemalże zapominam o pędzących w pobliżu tirach. Ogród szkolny, solidnie odgradzony od drogi, sprawia sympatyczne wrażenie. Z ogrodu wchodzi się do dwóch budynków – szkoły i przedszkola. Przedszkolaki właśnie jeżdżą po podwórzu na hulajnogach. Ich starsi koledzy mają dużą przerwę, też więc wychodzą na zewnątrz.

Szkoła jest kompletnie wyremontowana. – Z władzami gminy mamy świetne układy, niektórzy koledzy z innych miejscowości mi nawet zazdroszczą – śmieje się dyrektor Kazimierz Cieślak.

– W ostatnich dwóch latach poczyniliśmy duże inwestycje – wstawiliśmy nowe okna, na piętrze mamy nowe toalety, kompletnie wyremontowaliśmy kuchnię. Mam zapewnienie od władz gminy, że na ten rok znów możemy zaplanować jakiś większy remont.

WAŻNA JEST ATMOSFERA

Kazimierz Cieślak, który od niespełna trzech lat stoi na czele gródeckiej szkoły, jest trochę nietypowym nauczycielem. W odróżnieniu od większości kolegów z branży, nie pracował w szkolnictwie przez całe życie, choć został nauczycielem, wzorując się na ojcu, długoletnim dyrektorze szkoły. – Studia skończyłem na Wydziale Pedagogicznym w Ostrawie. Pierwszą szkołą, w której pracowałem, była PSP w Trzyńcu przy ul. Dworcowej. Potem odszedłem pracować poza oświatę. Nie żałuję, bo to niesamowite doświadczenie – przekonuje.

Dyrektor kilkakrotnie podczas naszej rozmowy podkreśla rodzinną

Przedstawienie szkolne „O okrutnym Belce” gródecka szkoła wystawiała trzy razy – za każdym razem przy komplecie na widowni.

atmosferę panującą w szkole, którą nazywa „superfajną wiejską szkołą”. Uważa, że dzieci są grzeczne, rodzice trzymają je w ryzach, nie ma tu problemów typowych dla szkół miejskich. Może porównywać z większymi placówkami, bo był nauczycielem również w Bystrzycy i Trzyńcu-Tarasie. – Podoba mi się, że uczniowie tworzą jedną wielką rodzinę. Zdarza się, że podczas przerwy siedzą razem

na schodach uczniowie z różnych klas i rozmawiają. W dużych szkołach nie zauważyłem takich bliskich stosunków między uczniami w różnym wieku.

TU UCZĄ SIĘ DZIECI OD 115 LAT

Pierwszą szkołę w Gródku wybudowano w 1873 roku, drugą – dwuklasową – w 1895 roku. Później poszerzono ją do trzech klas. Dziś w klasach 1.-5. kształcą się trzydziestka dzieci (dla porównania, w miejscowej czeskiej szkole jest ich dwa razy więcej). O ich edukację dba czworo nauczycieli – oprócz dyrektora są to Katarzyna Šafak, Irena Berbalk i Marcela Szotkowska. Dwie nauczycielki – Aniela Kulik i Klara Świerczek – pracują w przedszkolu, do którego zapisana jest szesnastka dzieci.

Gródecka szkoła realizuje szkolny program nauczania „Słoneczna szkoła”. Pierwszoklasiści uczą się pisania i czytania metodą dobrego startu. – Zaczynamy od piosenki wprowadzającej, mającej związek z literą, którą poznajemy. Dzieci uczą się piosenki, wykonują przy tym różne

ruchy, wybijają rytm do woreczków napełnionych ryżem czy groszkiem, a następnie piszą literkę w rytm melodii. To pomaga, by ruchy były płynne – tłumaczy sedno tej metody nauczycielka pierwszej klasy, Irena Berbalk. Tradycją bywają dni poświęcone aktualnej porze roku czy też dni „kolorowe” – wtedy przez cały dzień zajęcia odbywają się na przykład „na niebiesko” czy „na różowo”. Oprócz zajęć lekcyjnych, w szkole działa kilka kółek – dwa języka angielskiego dla dzieci z 1. i 2. klasy, komputerowe, sportowe i taneczno-folklorystyczne, które jest tegoroczną nowością. Prowadzi je od października kierowniczka bystrzyckich zespołów „Bystrzyca” i „Łączka”, Ewa Nemeč, a Kazimierz Cieślak, grający na kilku instrumentach, przede wszystkim zaś na akordeonie, od razu został „zaangażowany” do roli akompaniatora. Gmina zafundowała szkole nowy komplet dziecięcych strojów góralskich. – Udało mi się zachęcić rodziców i przekonać uczniów do nauki gry na instrumentach. Aktualnie lekcje gry na fortepianie, skrzypcach, flecie czy gitarze pobiera prawie połowa uczniów – dodaje Cieślak.

BEŁKO ZROBIŁ FURORĘ

Gródecka szkoła organizuje co roku kilka imprez, na których spotykają się uczniowie, nauczyciele, rodzice, dziadkowie i sympatycy szkoły. – Staramy się je zmieniać, by nie było co roku to samo – wyjaśnia dyrektor. I tak w jednym roku była duża karawał, w drugim przedstawienie... To ubiegłoroczne „O okrutnym Belce”, szkoła wystawiała aż trzy razy, a za każdym razem sala Domu PZKO pękała w szwach. Scenariusz sztuki o legendarnym gródeckim zbójcu (do dziś zalesiony zakątek nad Olzą nosi nazwę Bełko) napisał, na podstawie legendy zanotowanej przez Józefa Ondrusza, Kazimierz Cieślak. On też był reżyserem przedstawienia.

Nowością, a raczej nawiązaniem do imprezy odbywającej się przed laty, będzie tegoroczny Jarmark Bożonarodzeniowy, połączony z koncertem kolęd. – Do szkoły zaprosimy rodziców, dziadków. Na lekcjach wychowania plastycznego robimy już wyroby, które będziemy sprzedawali po symbolicznych cenach. Będą to ozdoby choinkowe, koszyki z wikliny, wyroby ceramiczne – zapowiada nauczycielka Katarzyna Šafak. – Co roku w listopadzie w naszej sali gimnastycznej organizujemy własną Wystawę Polskiej Książki, która cieszy się dużym powodzeniem. W tym roku będzie połączona z prelekcją pani Ewy Katrušák – pomysłodawczyni ogólnokrajowego projektu „Celé Česko čte dětem” – dodaje.

Gdy wychodzę ze szkoły, dyrektor zwraca mi uwagę na galerię zdjęć tuż obok drzwi wejściowych. To portrety szkolnych sportowców roku. Uczniowie walczą też każdego roku o tytuł Ucznia Roku, który przyznaje gmina. – Na niego trzeba naprawdę zasłużyć, to prestiżowa nagroda – podkreśla Cieślak. W ub. roku szkolnym w poczet nagrodzonych wpisano kolejnych troje uczniów polskiej szkoły: Karolinę Heczko, Michała Wolnego i Michaela Šafaka.

DANUTA CHLUP

Słodki początek roku szkolnego – Kazimierz Cieślak rozdaje swym podopiecznym cukierki.

ANKIETA

O sobie i o szkole opowiedziały nam nauczycielki...

KATARZYNA ŠAFAK

Skończyłam nauczanie początkowe na Uniwersytecie Śląskim w Cieszynie. Po studiach byłam rok za granicą, potem rozpoczęłam pracę w gródeckiej szkole i pracuję tu już 11 rok. Jestem wychowawczynią 2., 4. i 5. klasy. O pracy nauczycielki marzyłam od dziecka, moja mama jest również nauczycielką. Zdarza się, że dzieci mnie zdenerwują, ale nigdy nie jest tak źle, bym chciała rzucić pracę w szkole. Najtrudniejsze są te lekcje, gdzie połączone są wszystkie trzy roczniki. Muszę się do nich bardzo precyzyjnie przygotować. Ale dzieci w Gródku są raczej grzeczne, mam możliwość porównania z koleżankami, które pracują w mieście.

IRENA BERBALK

Najpierw studiowałam na uniwersytecie w Brnie kierunek wychowawczo-opiekuńczy, później kontynuowałam studia magisterskie na Uniwersytecie Śląskim

w Cieszynie – w obu przypadkach zaocznie. Pracowałam najpierw w Bukowcu w przedszkolu, potem w Gródku w świetlicy. W tym roku szkolnym – jak zresztą często – mam pierwszą klasę (i do tego trzecią). Co ciekawe, każda pierwsza klasa jest inna. Tegoroczni pierwszoklasiści są żywi, sprawni, chętni do pracy.

MARCELA SZOTKOWSKA

Już od wczesnego dzieciństwa chciałam zostać nauczycielką. Skończyłam nauczanie początkowe na Uniwersytecie Śląskim w Cieszynie i po urlopie macierzyńskim zawitałam do szkoły w Gródku. Wcześniej pracowałam w Koszarzyskach i Wędryni. Bardzo lubię swoją pracę. Jej rezultaty, postępy dzieci dają mi satysfakcję. Przed południem uczę (głównie klasy 4. i 5. oraz wszystkie klasy wychowania fizycznego), a po obiedzie spotykam się z dziećmi w świetlicy, gdzie pracuję na pół etatu. Bardzo często chodzimy na podwórko szkolne, wybieramy się też na spacer. Odwiedzamy Bełko – urocze miejsce nad Olzą, w pobliżu lasu. Dzieci lubią tam budować leśne domki, okręty, mogą rzucać w dal kamieniami.

... oraz najlepsi uczniowie

KAROLINA HECZKO, KL. 3

Bardzo dużo rysuję, w domu mam cały pokój założony swoimi obrazkami. We wtorki chodzę na lekcje fortepianu, w czwartki – już od drugiej klasy – na zajęcia plastyczne. Lubię i jedno, i drugie. Lubię też się uczyć, mam same jedynki. Jak będę dorosła, chciałabym zostać malarką.

MICHAŁ WOLNY, KL. 4

W klasach 2. i 3. zająłem pierwsze miejsce w powiecie Frydek-Mistek w konkursie matematycznym „Kangurek”. Mam nadzieję, że również w tym roku będzie dobrze. Lubię liczyć – zarówno proste zadania, jak i bardziej skomplikowane, gdzie trzeba więcej myśleć. Oprócz matematyki lubię wychowanie fizyczne. (dc)

BYŁY PREZES ZARZĄDU GŁÓWNEGO PZKO, ZYGMUNT **Człowiek**, póki jest potrzebny, pozostaje

– To nima możne, żech je tak staro. Tyn wielebny na Istebnej se musioł pomylić, jak mi tyn rodny list wypisywoł – kręciła głową „starka” Zygmunta Stopy, Maria Lipowska, gdy dobiegała dziewięćdziesiątki. Kto wie, czy wielebny nie pomylił się również w przypadku jej wnuka... Do nadal aktywnego Zygmunta Stopy osiemdziesiątka po prostu nie pasuje.

Nic więc dziwnego, że we wtorek na spotkaniu urodzinowym, które zorganizował dla jubilata Harcerski Krag Seniora „Zaolzie”, padały takie zdania, jak to: – Taki młody chłop, a 80 lat! A kiedy Z. Stopa odśpiewał wspólnie z kapelą „Nowina” solo „Ciemna nocka, idym nióm”, prof. Alojzy Suchanek stwierdził z uznaniem, że to głos osiemnastolatka, a nie osiemdziesięciolatka.

Do salki PZKO przy ul. Bożka w Czeskim Cieszynie HKS „Zaolzie” zaprosił Chór Nauczycieli Polskich oraz kapelę góralską „Nowina”. – Chcemy byłemu prezesowi PZKO dedykować kilka piosenek, a potem we wspólnym kręgu razem pośpiewać, pogwarzyć – powiedział jeszcze przed spotkaniem jego inicjator, Władysław Kristen. Do wspólnego śpiewu włączyli się wszyscy: chórzyci, harcerze-seniorzy, czołowi przedstawiciele organizacji z obydwu brzegów Olzy, dziennikarze... – A teraz „Za jabłnkowym siedym mil!” – zaintonował jubilat i „Nowina” zaczęła grać...

GOROL CZY HAWIYRZ?

Zygmunta Stopę kojarzymy z Jabłonkowem, a także z folklorem góralskim. Może to też trochę zaśluga syna Grzegorza grającego w jabłnkowskiej „Nowinie”. Sam pan Zygmunt przyznaje zresztą, że słuchanie muzyki góralskiej sprawia mu przyjemność. Górale jest jednak tylko po kądzieli. To matka pana Zygmunta, Anna z domu Lipowska, pochodziła z Jabłńkowa. Jej matka była typową góralką z Istebnej, która wyszła za mąż za jabłnkowskiego mieszczanina. Ojciec, Jan Stopa, urodził się natomiast w Łazach, a Zygmunt – w Rudzie Śląskiej.

– Zawsze mieszkaliśmy w pobliżu kopalni. Ojciec był sztygarem maszynowym. Matka, z zawodu nauczycielka, zajmowała się domem. W tych czasach na Górnym Śląsku nauczycielki obowiązywał celibat. Po wyjściu za mąż otrzymała więc odprawę i na tym skończyła się jej praca zawodowa. Mieszkaliśmy w osiedlu górniczym, życie prowadziliśmy dość dostatnie, chociaż bez zbędnych luksusów – tak pan Zygmunt wspomina lata dzieciństwa spędzone w cieniu kopalnianych szybów. Ojca pamięta jako człowieka niezmiernie zaangażowanego w pracę zawodową. To po nim odziedziczył talent matematyczny oraz przekonanie, że człowiek pracuje dla przyjemności, a nie dla pieniędzy...

ZA OLZĄ I PRZED OLZĄ

Dzieciństwo i młodość Zygmunta Stopy nie są związane z jednym miejscem, ba, nawet z jednym regionem. Ruda Śląska, Chorzów, Jabłńków, Prudnik na Opolszczyźnie, Kraków, Praga... Przeprowadzki, życie trochę tu, a trochę tam, wynikały nie tyle z wyboru, co z konieczności.

– Wraz z wybuchem wojny rozpoczęła się nasza podróż w nieznane. Niemcy zmusili nas do opuszczenia mieszkania w Rudzie Śląskiej, przenieśliśmy się do Chorzowa. W 1943 roku aresztowano rodziców, pozostaliśmy sami – mój o pięć lat młodszy brat i ja. Aresztowanie rodziców było związane z działalnością podziemną wujka w ramach Armii Krajowej, który został w końcu stracony podczas egzekucji w Mostach w 1943 roku. W tym samym roku zmarła matka w Oświęcimiu. Ojciec też nie doczekał końca wojny. Zmarł dwa tygodnie przed wyzwoleniem przez

Trzyletni Zyzik.

Amerikanów obozu Mathausen Gusen – opowiada pan Zygmunt. Śmierć Jana Stopy potwierdzono dopiero w 1973 roku. – Po zakończeniu wojny żyliśmy w nadziei, że ojciec być może jeszcze wróci. Widziano go bowiem niedługo przed wyzwoleniem.

Odtąd Zygmunt Stopa zaczął dzielić swoje życie pomiędzy Prudnik na Opolszczyźnie a Jabłńków. W Prudniku ujęła się za nim po wojnie rodzina serdecznej przyjaciółki mamy, przyjmując go jako swoje dziewiąte dziecko. Tam chodził do liceum i zdał maturę. W wakacje spędzał natomiast nadal u babci Lipowskiej w

Jabłńkowie. – Starka była osobą niesamowitą. Bardzo zaradną i odważną. Prowadziła piekarnię „w kamienicy”, niczego i nikogo się nie bała. To nie była babcia, która opowiada bajki do snu, ale generał – wspomina z uśmiechem pan Zygmunt.

Zyciowość, tolerancja, szacunek... Te wartości wyniósł raptem kilkunastoletni Zygmunt z domu rodzinnego. Później, poruszając się w dwóch różnych środowiskach – na Opolszczyźnie i Zaolziu, czerpał z nich. – Widziałem różnice w mentalności i nauczyłem się rozumieć ludzi różnego pochodzenia, różnych przekonań – przyznaje jubilat.

»NIESZCZĘSNE«

POLSKIE OBYWATELSTWO

W latach powojennych polskie obywatelstwo Zygmunta Stopie nieraz komplikowało życie. Po zdaniu matury rozpoczął studia na Politechnice Krakowskiej. Odtąd kursował już nie między Jabłńkowem i Prudnikiem, ale między Jabłńkowem i Krakowem. Rok akademicki spędzał nad Wisłą, by na wakacje wracać nad Olzę. Od 1951 roku zaczęły się jednak problemy z przekraczaniem granicy. Nie wystarczyła już zwykła przepustka, potrzebna była konsularna wiza wjazdowa. Tej mu jednak nie przyznano. Po dwóch latach studiów w Krakowie młody Zygmunt przeniósł się więc na uczelnię techniczną do Pragi.

– Miałem w życiu szczęście. Gdybym go nie miał, nieraz byłoby ze mną krucho – śmieje się. – W Pradze zaliczono mi dwa lata studiów na krakowskiej politechnice, potem pomimo problemów, które stwarzała mi Ambasada PRL jako obywatelowi Polski, studia ukończyłem. Na szczęście na praskiej uczelni miałem przyjemność spotkać takich wykładowców, którzy nie ugięli się przed reżimem – dodaje.

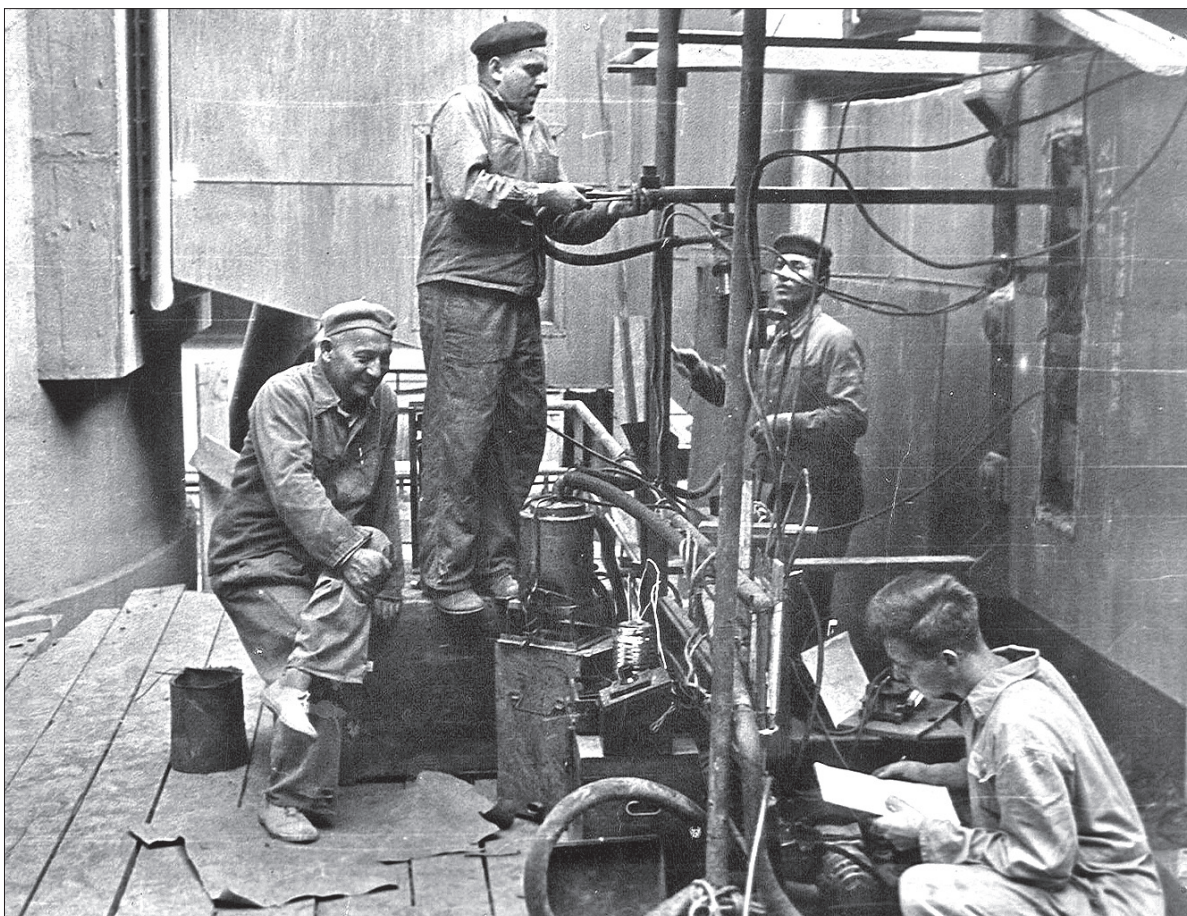
Pachnący jeszcze farbą dyplom inżyniera maszynowego na kierunku energetycznym w specjalności techniki spalania i generatorów pary nie otworzył świeżemu absolwentowi praskiej uczelni drzwi do wymarzonego zakładu pracy. – Miałem nadzieję, że będę pracować niedaleko Jabłńkowa, w Hucie Trzynieckiej. Główny energetyk powiedział mi jednak, że jako polski obywatel nie mam szans na zatrudnienie. Próbowalem więc szczęścia na karwińskiej „Barbarze”, ale też bezskutecznie. W końcu znalazłem pracę w elektrowni „Jan Šverma” w Ostrawie. Tam moje obywatelstwo nikomu nie przeszkadzało... – zauważa Z. Stopa.

POSADY, KTÓRYCH NIKT NIE CHCIAŁ...

W branży energetycznej inżynier Stopa przepracował dokładnie 40 lat. 30 listopada 1954 roku przekro-

Sześcioletni Zygmunt z ojcem na Wystawie Przemysłowej w Katowicach.

Inżynier Zygmunt Stopa podczas przeprowadzania pomiarów na kotle w elektrowni Poříčí w 1960 roku.

STOPA, OBCHODZIŁ OSIEMDZIESIĄTE URODZINY w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej

Zdjęcie rodzinne Zygmunta Stopy z żoną Wiktorią i ich pięcioma synami.

czył próg „Jana Svermy”, 30 listopada 1994 roku opuścił elektrownię w Dzieńmorowicach.

– Tak się składało, że zawsze obejmowałem funkcje, których nikt nie chciał. Tak już było w harcerstwie, kiedy zostałem członkiem Zarządu Hufca... Potem, pracując już zawodowo, kiedy nagle zwolniło się stanowisko majstra w kotłowni, też nie miałem wyboru. Zostałem majstrom, a fakt ten kwitowano słowami: „To ty syneczek je waszym majstrym?” – wspomina pan Zygmunt, który później przez jakiś czas był również kierownikiem remontów. – Staralem się pracować po nowatorsku. Nauczyłem się współpracować z ludźmi, którzy wywodzą się z różnych regionów, często różnili się od siebie... Kiedy przymierzano się do budowy elektrowni w Paskowie, wysłano mnie na rok do Bratysławy, gdzie uczyłem się technologii spawania. Elektrowni w Paskowie jednak nie wybudowano... Tymczasem powstał Zakład Badań i Pomiarów ORGEZ, który świadczył usługi dla ČEZ na rzecz ochrony środowiska i utylizacji odpadów elektrowni. Z. Stopa został kierownikiem ostrawskiego oddziału ORGEZ. – Mój poprzednik był dyrektorem, a ja po nim przejąłem tę

posadę. Kiedy się okazało, że chodzi o szefowanie oddziałowi, a nie zakładowi, na to stanowisko zabrakło chętnych. Ja natomiast nie będąc członkiem partii komunistycznej, mogłem zostać najwyższym szefem oddziału, więc taki stan rzeczy mi odpowiadał.

Zwieńczeniem owych niechcianych funkcji i stanowisk był wybór Zygmunta Stopy na prezesa Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego. Był 2000 rok. PZKO stał wówczas nad przepaścią finansową, spowodowaną utratą „Piasta”, a w konsekwencji tego również utratą zaufania ze strony Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” wobec ówczesnych władz związkowych. Stanowisko prezesa miała więc objąć osoba absolutnie niezwiązana z zawirowaniami wokół „Piasta”. Rzutki emeryt, członek zarządu MK PZKO w Jabłonkowie, od 1997 roku również członek Zarządu Głównego, okazał się być dobrym kandydatem. Z. Stopa się zgodził: – Byłem przyzwyczajony „na ostudę” – przyznaje z typową dla siebie dawką samoironii. Dziś już wiadomo, że wybór niezbyt znanego w ówczesnym środowisku pezetkaowskim nowego prezesa okazał się strzałem w dziesiątkę. Z. Sto-

pa wyprowadził ZG PZKO na prostą, w Biurze PZKO całymi dniami pracował społecznie i nie było chyba koła PZKO, którego by choć raz nie odwiedził... Obecnie jest wiceprezesem MK PZKO w Jabłonkowie. Udziela się również w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich, jest sekretarzem w jabłonkowskim Czeskim Związku Bojowników o Wolność. Ostatnio z przyjemnością skorzystał również z propozycji włączenia się w działalność Harcerskiego Kręgu Seniora „Zaolzie”.

SZCZĘŚCIE RODZINNE

W przypadku rodziny jubilata można śmiało mówić o szczęściu rodzinnym. Pan Zygmunt wspólnie z żoną Wiktorią wychował i wykształcił pięciu synów (przyznaje, że marzyła mu się choć jedna córka), doczekał czterech wnuków i pięciu wnuczek. – W Jabłonkowie kupiliśmy 160-letni dom. W nim nauczyłem chłopców pracować własnymi rękami. Później, również własnym przyczynkiem, wszyscy uzyskali dyplomy szkół wyższych. Tu muszę podkreślić znaczący wkład mojej żony w ich wychowanie. Jestem jej wdzięczny, że miała zrozumienie dla potrzeby mojej dyspozycyjności w czasie pracy w

Byli prezesi PZKO: Jerzy Czup i Zygmunt Stopa dyskutują w Klubie 99.

elektrowniach. Radziła sobie świetnie z prowadzeniem domu i wychowaniem dzieci, kiedy często byłem przez dłuższy czas poza domem. Naszych synów staraliśmy się wychowywać w atmosferze wyniesionej z własnego dzieciństwa – mówi. Po dziś dzień rodzina Stopów utrzymuje rodzinne stosunki z kolejnymi pokoleniami rodziny serdecznej przyjaciółki matki pana Zygmunta, tej, która to wówczas po wojnie przyjęła go do siebie.

– Jestem wyznawcą teorii Parkinsona, według której człowiek, póki jest potrzebny, pozostaje w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej. Robiłem to, czego nikt nie chciał robić. Byłem potrzebny. W ciągu 40 lat pracy zawodowej byłem w sumie tylko dwa miesiące na zwolnieniu lekarskim. Wiele rzeczy muszę jeszcze w życiu uporządkować, wiele mam jeszcze do zrobienia, więc może dotrzymam do setki...? – zastanawia się pan Zygmunt, który zamiast korzystać z dobrodziejstw odpoczynku w domowych pieleszach, obecnie pomaga synom w rodzinnej firmie energetycznej „Emtest”.

Swoje credo życiowe ujmuje w tych oto słowach: – Zawsze miałem na uwadze harcerski sposób pojmo-

wania życia jako wielkiej przygody. Polega on na obowiązku aktywnego uczestnictwa we wszystkich jego przejawach. Należy dbać, by zawsze stosowano zasady „fair play”, a w razie niepowodzeń nie ulegać zniechęceniu.

BEATA SCHÖNWALD

We wtorek w kolejce z życzeniami ustawili się do jubilata przedstawiciele Kongresu Polaków, Ruchu Politycznego Coexistencia-Wspólnota, Urzędu Miasta Cieszyna, chórzyci, harcerscy seniorzy, przyjaciele... Oprócz piosenek gorolskich i harcerskich zabrzmiało oczywiście gremialne „Sto lat” i długie okłaski dla jubilata, kiedy to Władysław Kristen przypomniał bardziej znaczące momenty z jego życia. – Jestem przyjemnie zaskoczony tym spotkaniem-niespodzianką. Cieszę się, że potrafimy się bawić jak przyjaciele – dziękował organizatorom oraz wszystkim obecnym Zygmunt Stopa. – Zanim jednak rozejdziemy się do domów, mam jeszcze jedno życzenie: zaśpiewajmy wspólnie „Ojcowski dom”.

– Gorole dowajóm kwiotka na grób, a na urodziny cosi na posmakowani – mówił podczas życzeń Stanisław Gawlik.

Na życzenie jubilata zaśpiewano „Ojcowski dom”.

okna a dveře

Slovaktual®

Bezpečnost
akvalita

Slovaktual PASIV-OL
s 3-sklem U= 0,6
Slovaktual PASIV-HL
s 3-sklem U= 0,5

TRINEC
1. máje 16
775 721 164, 775 221 164
slovaktualtrinec@seznam.cz
558 320 310

HAVÍROV
Těšínská 1A
Na Bludovickém kopci u kruhového objezdu
774 481 164, 774 491 164
slovaktualhavirov@seznam.cz
www.slovaktual.eu 558 320 310

BEZPEČNÝ DOMOV PRO VÁS - BEZPEČNOSTNÍ KOVÁNÍ VE STANDARTU NEDEJTE ZLODĚJI ŠANCI A PŘIJĎTE SE INFORMOVAT DO NAŠÍ PRODEJNY == A NĚCO NAVÍC ==

OBJEDNEJTE SI OKNA JEŠTĚ V TOMTO ROCE A ZÍSKEJTE 5% SLEVOU NAVÍC

W CZWARTEK 25. 11. 2010 PRZEPROWADZAMY POMIARY DROŻNOŚCI TĘTNIC KOŃCZYN DOLNYCH

LÉKÁRNA NA OSTRAVSKÉ

Szybko, prosto i bezboleśnie!
TYLKO NA ZAMÓWIENIE
Dzwoń pod nr tel. 558 711 631

Miażdżycę kończyn dolnych jest zaburzeniem ukrwienia nóg. Powstaje poprzez niedrożność tętnic kończyn dolnych i niesie z sobą ryzyko wystąpienia chorób naczyniowo-sercowych włącznie z zawałem serca i niedokrwinnym udarem mózgu.

W pierwszej fazie choroba przebiega bezobjawowo, dlatego też większość chorych nie wie o niej.

Wczesne stwierdzenie choroby pozwala zapobiec jej trwałym skutkom.

APTEKA NA OSTRAWSKIEJ
Kamerálna 564/1, Czeski Cieszyń
nr tel. 558 711 631, www.lekarnanaostravske.cz
e-mail: lekarna@lekarnanaostravske.cz

Klub Jeździecki BYSTRZYCA
VITALITY Slezsko, s.r.o.

organizuje
NABÓR DZIECI
w wieku 8 – 18 lat

BLIŻSZE INFORMACJE
+420 737 159 111 **WIĘCEJ**
Czeka na Ciebie zespół Vitality... znajdziesz na www.vitalityslezsko.cz

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!
www.glosludu.cz
Codziennie aktualizowany serwis o Polakach na Zaolziu

Pygmalion

W-TO-MI-GRAJ Z PYGMALIONEM!
Konkurs językowy W-to-mi-graj z Pygmalionem pojawia się będzie co dwa tygodnie, dziś po niemiecku. Na zwycięzców czekają w Pygmalionie ciekawe nagrody.

FAMILIENSTAMMBAUM

1. Reinhold ist Nadjas
a) Opa.
b) Vater.
c) Onkel.

2. Nathalie ist Marias
a) Tochter.
b) Enkeltochter.
c) Großmutter.

3. Wolfgang ist Tims
a) Onkel.
b) Cousin.
c) Vater.

4. Ute ist Wolfgangs
a) Tante.
b) Schwägerin.
c) Mutter.

5. Tim ist Sabrinas
a) Bruder.
b) Schwager.
c) Cousin.

6. Maria ist Verenas
a) Schwester.
b) Oma.
c) Mutter.

Właściwe odpowiedzi prosimy przesyłać do 26 listopada 2010 na e-mail: pygmalion@pygmalion.cz (prosimy podać swoje imię i nazwisko, adres oraz wiek)

Trzej wylosowani otrzymają ciekawe nagrody
Laureatami konkursu są: Andrzej Malysz, Mistrzowice; Marek Pinkas, Wędrynia; Weronika Schönwald, Sucha Górna
Nagrody do odebrania w Pygmalionie. Laureatom serdecznie gratulujemy!
Pygmalion s. r. o. Smetanova 1912/5, 737 01 Czeski Cieszyń
tel.: +420 558 741 900 www.pygmalion.cz

Oferta specjalna - nowe kursy od 1 stycznia 2011 oraz przygotowanie do państwowych egzaminów dojrzałości

ZAPRASZAMY NA ANGIELSKI
Najwyższy czas na zgłoszenia

JAZYKOVÉ STUDIO
ABC Simple English
PRO DĚTI I DOSPĚLÉ

kursy 2010/2011
➤ dzieci, młodzież, dorośli
➤ zajęcia grupowe oraz indywidualne

728 756 623, 733 398 995
abc.english@seznam.cz

KUPON

Nominowany do nagrody

Imię i nazwisko

Adres

Tel./ e-mail

Elmax® elektro

Electrolux Z 8810

Bardzo cichy odkurzacz o mocy 2200W i systemem filtracji HEPA H12

Zasięg odkurzania 10 m

Rury teleskopowe

Cena 3 790,- Kc

tylko za okazaniem tego ogłoszenia

Electrolux

Sklepy ELMAX ELEKTRO w regionie: CZ. CIESZYŃ, Rynek CSA HAWIERZÓW, DT ELAN ♦ KARWINA, Tr. Osvobození TRZYNIEC, centrum Slovan
www.elmaxelektro.cz

NAJLEPSZE CENY SAMOCHODÓW

SUZUKI **Ford**

www.AUTOKANTOR.cz
Třinec - Vendryně, tel: 558 350 475

Masz problemy, zmartwienia? Potrzebujesz z kimś porozmawiać a nie chcesz korzystać z usług psychiatry czy psychologa?

OFERUJĘ KONSULTACJE I DORADZTWO

Wykorzystuję pierwiastki techniki arte-terapeutycznej. 100% anonimowość.
vesela.zavora@gmail.com, +420 604 204 182

Jesteś na diecie bezglutenowej i oferta w sklepach Ci nie odpowiada?

BEZGLUTENOWE PIECZYWO NA ZAMÓWIENIE

Katalog na www.celiceli.com, zamówienia na pekarna@celiceli.com

NORA - NORMALNA RADOŚĆ. MAGDA VESELÁ. Komorní 6. Český Těšín

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!
www.glosludu.cz
Codziennie aktualizowany serwis o Polakach na Zaolziu

Firmy budowlane
SWABUD i SWAKOŃ
docieplenie elewacji, podbitki (palubki), wymiana okien PCV przyjmujemy zlecenia na 2011 r. także w systemie dotacji zacieplenie ścian i wymiana okien (zelená úsporám) kom. cz. 776 218 494, 608 556 915, 774 085 874
Szybka i fachowa realizacja zleceń.
Cieszyń, Puńcówka 93
www.swabud.cz

DRZWI i FUTRYNY
PELI
EUROOKNA JANOŠÍK
Profil 92 mm: U = 0,8 W/m2 K!
♦ DRZWI ZEWNĘTRZNE ♦ OKUCIA, MONTAŻ

Sklep: Třinec, Frýdecká 12,
Tel. 558 325 172, 608 757 442

Picea

Kuchnie
Szafy i garderoby
Wnętra mieszkaniowe i komercyjne

Wykorzystaj nasze 20-letnie doświadczenie.

Zainwestuj w jakość!

Produkcja, ekspozycja i zamówienia:
KARVINÁ, OSTRAVSKÁ 769
tel. 596 321 975, 737 238 727
www.picea.cz

POP ART 91

Przyciążony Pop, ukryty Art. Kolejne dwa celuloidowe cudenka, tym razem ciut bardziej ambitne. Zapraszam!

DUŻA RECENZJA

INCEPCJA (Inception)

(reż. Christopher Nolan, 2010)

Najnowszemu filmowi wskrzesiciela „Batmana” towarzyszyła pompacyjna reklama napędzana niecierpliwymi piskami fanów i krytyków, zbierających jeszcze szczętki z podłogi po ostatniej części przygód „Mrocznego rycerza”. „Będzie epicko” – szepetano, „Matrix nowego tysiąclecia” – mówiono. A Nolan musiał przeskoczyć tę niedorzecznie wysoką ustawioną poprzeczkę.

Udało mu się, skurczybykowi – po części dzięki temu, że już od ładnych kilku lat włada całkowicie bezbłędnie techniką i językiem filmu, po części dzięki swojej inteligencji i trosce o szczegóły. W odróżnieniu od niektórych stetryczonych mistrzów kina (pozdrowienia dla Martina Scorsese) ma wystarczająco energii i wigoru, aby w pełni kontrolować każdy etap produkcji od scenariusza po efekty cyfrowe, w jego wizji nie ma więc dziur i niedoróbek.

Pomysł filmu jest prościutki, jego rozwinięcie i opracowanie – monumentalne. Główny bohater – Dom Cobb – to jeden z czołowych speców w dziedzinie szpiegostwa przemysłowego. Korzysta z technologii, która umożliwia mu grupowe śnienie – wchodzenie w sny ludzi i wyciąganie z nich informacji.

Pewnego razu otrzymuje najtrudniejsze zlecenie w swojej karierze, które ma mu nareszcie umożliwić spotkanie z długo niewidzianymi dziećmi. Tym razem Cobb ma nie tyle wykraść, co podłożyć ideę w umyśle młodego biznesmena. Ofiara nie może się o tym dowiedzieć, dlatego Cobb i jego ekipa schodzą stopniowo przez trzy piętra jej podświadomości, coraz bardziej niestabilne i niebezpieczne.

Nolan perfekcyjnie rozwija wątek zanurzania się w kolejnych światach „świadomego snu”. Każdy nowy poziom oznacza zmianę prędkości upływu czasu, wszystkie poziomy są połączone – zmiana otoczenia i impulsów na poziomie wyższym rzutuje na przebieg wydarzeń w głębszych warstwach.

Po pierwszej połowie filmu, która upływa na dosyć rozwlekłych wyjaśnieniach zasad i praw zaczyna się szybka, dynamiczna jazda z górki, przy której raczej nie sposób się nudzić. Tempo podbudowuje muzyka Hansa Zimmera, który – jak przeczytałem w jednym z komentarzy – „sprawia, że przy odrabianiu zadania domowego czujesz się, jakbyś rąbał świat”.

Całość uzupełnia świetnie dobrana obsada aktorska – każdy członek ekipy wykonującej zadanie jest nakreślony wyraziście i barwnie, ale z pew-

nością nie karykaturalnie, błyszczą filmowa „Edith Piaf” – Marion Cotillard w roli widma z przeszłości – tragicznie zmarłej żony Cobb’a, która wyłania się z jego podświadomości i sabotuje akcje prowadzone we śnie. Jak zawsze stanęła mi ością w gardle irytująca Ellen Page („Juno”), która popsuła mi już kilka filmów swoim sztywnym aktorstwem oraz miną szczeniaka po urazie głowy.

Odwróćmy jednak – nomen omen – stronę. „Incepcję” z pewnością należy zaliczyć do najbardziej udanych i odważnych filmów sezonu – zwłaszcza dlatego, że przy takim rozmachu i ilości szczegółów bardzo łatwo można było się pośliznąć. Drugiego „Matrixa” raczej nie będzie, ale film już wdarł się głęboko w popkulturę, generując w internecie setki parodii, cytatów i kolaży fotograficznych.

A to bardzo duże osiągnięcie, jak na przerywnik w czasie czekania na kolejnego „Batmana”.

SCOTT PILGRIM KONTRA ŚWIAT

(Scott Pilgrim vs The World)

(reż. Edgar Wright, 2010)

Są filmy przeznaczone dla wąskiej publiczności. Niektórzy mdleją przy nich z rozkoszy, inni prycają z obrzydzeniem. Jeżeli nigdy nie słyszałeś/-łaś takich słów jak „geek”, „pac man”, „zelda”, „combo” lub „sc-

Zdjęcia: ARC

re”, nie czytaj dalej. Po co cierpieć? Fani komiksów, starych gier wideo, retro koszulek i garażowego rocka będą zachwyceni.

„Scott Pilgrim” to pierwszy amerykański projekt Brytyjczyka Edgara Wrighta, który zasłynął już wcześniej dzięki swoim udanym parodiom gatunku „zombie horror” („Shaun Of The Dead”) i kina akcji („Hot Fuzz”). Wright to twórca bystry i dowcipny, filmowiec o rzadkiej zdolności stworzenia komedii, będącej w równej części hołdem dla ikon kultury masowej, jak ich parodią. Jednym słowem – takie filmy kręciłby Tarantino, gdyby skończył filmówkę i przeczytał więcej książek.

Jego najnowszy film to zarówno trybut i pastisz całej zachodniej kultury multimedialnej z domieszkami japońskiej mangi i indyjskiego Bol-

lywood. Wright odrzucił tutaj wszelkie ograniczenia i hamulce, uderzając w widza tak bezkompromisowo i z takim impetem, że można dostać zawrotu głowy.

Fabula prosta i głupiutka – Scott Pilgrim to sympatyczny ciamajda, który lubi komputery i komiksy, gra w kiejpskiej kapeli i pewnego dnia zakochuje się w demonicznej Ramonie. Gdy jednak uda mu się do niej zbliżyć, dowiaduje się, że najpierw musi pokonać siedmiu byłych chłopaków Ramony – czeka go seria pompatycznych pojedynków na śmierć i życie. No i zaczyna się.

Film to wodospad cytatów, zapożyczeń, znaczków graficznych i dźwiękowych, kalejdoskop filmów, muzyki, gier komputerowych, komiksów, seriali i reklam. Nie ma ani chwili na oddech, każde słowo i zdanie jest dowcipem lub kopniakiem do przodu, film przez cały czas gna jak na sterydach – humor jest obciachowy i groteskowy, sceny akcji nakręcone z rozmachem intergalaktycznych starć, postacie komiksowo przejawskrawione.

Do tego muzyka w wykonaniu dużych nazwisk amerykańskiego rocka niezależnego (Scott i jego amatorska kapela śpiewają piosenki Becka i Broken Social Scene), efekty dźwiękowe z 8-bitowych gier i setki

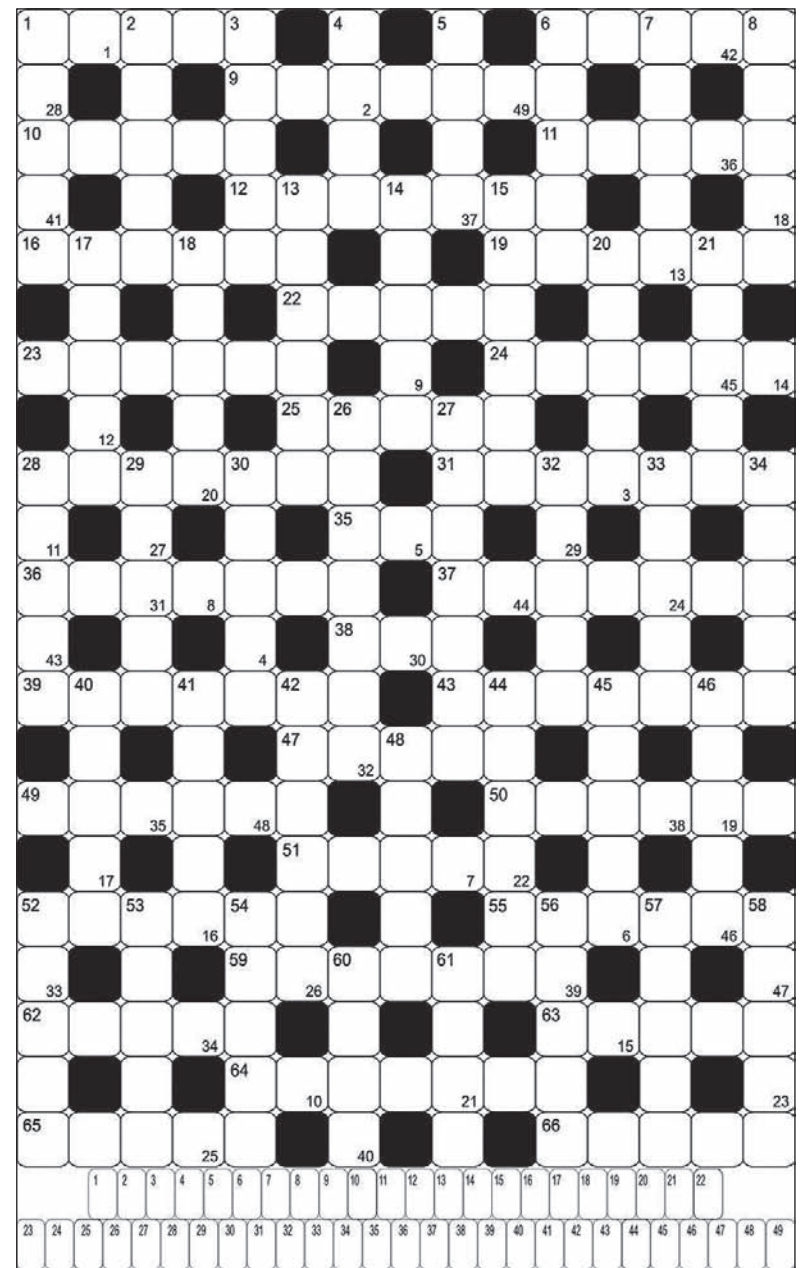
KRZYŻÓWKA

POZIOMO: 1. skok w bok 6. papier wartościowy 9. pełnia bujnego rozwoju 10. na brzuchu kangura 11. bardzo wolne tempo muzyczne 12. stan przygnębienia 16. ukochana Erosa 19. punkt widzenia 22. Polański albo Wilhelmi 23. uchodzi do Zatoki Bengalskiej 24. droga do pracy 25. pora dnia przed zapadnięciem nocy 28. rodzaj ostrzeżenia 31. tańce w lokalu publicznym 35. kawałek czegoś jadalnego 36. przejściowe ustąpienie objawów choroby 37. praktykantka 38. latający padlinożerca 39. kaprysy 43. wstążka we włosach 47. pozostałość po drzewie 49. niczym niezmacone życie 50. umiejętność tworzenia rzeczy pięknych 51. płyn 52. suszy się na sznurze 55. krzew o intensywnym zapachu 59. wysoki młodzian 62. surowiec na mąkę 63. kolega Romka i Atomka 64. członek przedstawicielstwa dyplomatycznego 65. głęboka dolina o podmokłym dnie 66. największe państwo świata.

PIONOWO: 1. ubikacja 2. jedenastka 3. totalne bankructwo 4. element uprząży 5. zapach spalenizny 6. zbiór map 7. Skłodowską poślubił 8. polecenie dla „Azora” 13. przywódca zbójów 14. pokój hotelowy 15. schadzka 17. dawna miara długości 18. wodze 20. zabawka w stroju arlekiina 21. dalszy krewny 26. but Apacza 27. przerwa na złapanie oddechu 28. leży nad jeziorem Skierniewickim 29. mniejsze niż Śniardwy 30. półkolista wnęka w murze 32. nie dba o edukację 33. team z Mediolanu 34. mowa środowiskowa 40. radiolokator 41. smaczny owoc z rodziny dyniowatych 42. przechadzka 44. sposobność 45. Antoni w piaskownicy 46. wejście do budynku 48. metal z grupy lantanowców 52. pismo sądowe 53. jednoczesne brzmienie kilku dźwięków 54. absolutnie doskonały 56. jesienny kwiat 57. potomek białego i Indianki 58. rozpuszczalna kawa 60. ponoć żyje w Himalajach 61. zamkowa piwnica.

ROZWIĄZANIE DODATKOWE (Autor sentencji Albert Schweitzer)

Opr. JO

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka Władysława Magiera „Cieszyński szlak kobiet”. Termin nadsyłania rozwiązań upływa w piątek 26. 11. br. o godz. 12.00. Nagrodę (do odbioru w redakcji) za rozwiązanie krzyżówki z 6. 11. br. otrzymuje **Otto Santarius** z Orłowej-Miasta.

Rozwiązanie dodatkowe krzyżówki z 6 listopada:

Poziomo: 1. DYŻUR 6. POMÓR 9. EMALIER 10. WEŁNA 11. ORNAT 12. KOZODÓJ 13. GODOT 14. ENTER 15. ODŁAMEK 19. RAKARZ 22. UTOPIA 25. IMPET 26. BOLERO 27. ETIUDA 28. BOJER 29. AKTYWA 32. PARKAN 36. SKWARREK 39. EDYKT 40. SANIE 41. AKOLADA 42. AKTYW 43. MIECH 44. KONTIKI 45. TYKWA 46. TREŚĆ.

Pionowo: 1. DŻWIGAR 2. ŻOŁĄDEK 3. REAKTOR 4. KARZEŁ 5. DIADEM 6. PROJEKT 7. MONOTYP 8. RETORTA 16. DZIUBAK 17. ALPEJKA 18. EUTERPE 20. AZOIK 21. ATENY 23. OBIÓR 24. INDRA 29. APELANT 30. TRYPTYK 31. WSTAWKA 33. AKSAMIT 34. KANTELE 35. NIECHEĆ 37. WIOSNA 38. REALIA, LUDZIE UŻYWAJĄ SŁÓW TYLKO PO TO, BY UKRYĆ SWE MYŚLI.

ALE HECA

Spotkały się dwie baby. Jedna mówi do drugiej:

– Słyszałaś, że skyrz Czernobyla nie wolno jeść wiśni. Ciekawe, czy to prawda.

– Ale skąd! Możesz wiśnie śmiało jeść, byle byś wyciepowiała pestki!

***
Szała cestóm blóndynka i niósla na rękach świnię.

– Skąd żeś jóm wzyna? – pyta nąpotkano koleżanka.

– Wygrałaś jóm na loteryji fantowej – odpowiada świnią.

Rubrykę przygotował:
DAREK JEDZOK

SOBOTA 20 listopada

TVP 1

6.15 Moda na sukces (s.) 6.40 Siódme niebo 7.30 Rok w ogrodzie 8.00 Wiadomości 8.15 Hurtownia książek 8.45 Ziarno 9.15 Zacznie gwiazd 9.45 Stawka większa niż życie 10.55 Cuda Wyspy Clippertona 11.35 Okazja 12.05 Hotel Pod Żyrafą i Nosorożcem (s.) 13.00 Wiadomości 13.20 Marzenie Anny (film USA) 15.00 Miłość nad rozlewiskiem (s.) 16.00 Ratownicy (s.) 17.00 Teleexpress 17.25 Wściekle gary 17.55 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.00 Smerfy 19.30 Wiadomości 20.20 Taxi III (film franc.) 22.00 Znalazł zombi (film USA) 23.45 Mój chłopak zombi (film USA) 1.20 Jeden odchodzi, drugi zostaje (film franc.).

TVP 2

7.00 Panna z mokrą głową 7.30 Poezja łączy ludzi 7.40 M jak miłość (s.) 9.35 Barwy szczęścia (s.) 10.35 Puchar Świata w Gällivare 12.00 Kabaretowe kawalki z przeglądarki 12.20 Smaki czasu z Karolem Okrasą 12.50 Licencja na wychowanie (s.) 14.00 Familiada (teleturniej) 14.35 Wideoteka dorosłego człowieka 15.10 Kocham Cię, Polsko! 16.35 Słowo na niedzielę 16.50 Czyje to włosy? (dok. bryt.) 18.00 Panorama 18.45 Alfabet uczuć, czyli 10 lat z „M jak miłość” 19.00 Wielka draka o dzieciaka (teleturniej) 20.05 U Pana Boga w ogródku (s.) 20.55 Laskowik & Malicki 22.05 Resident Evil. Domena zła (horror USA) 23.55 Piła II (horror USA) 1.35 Honor nade wszystko (film USA).

TV KATOWICE

6.05 Debata trójstronna 6.25 Euro-sąsiedzi 7.00 Serwis info 7.12 Przejąd prasy 7.37 Info poranek 8.45 Plastikowy pamiętnik 9.13 Infonuta 9.20 Info poranek 11.00 Reportaże z prawdziwego zdarzenia 12.00 Euro-sąsiedzi 13.00 Reportaż 14.00 Przedsiębiorczość 14.15 Raport z Polski 15.00 Było, nie minęło 16.00 Studio Wschód 17.00 Śląska lista przebojów 17.20 Świat według Sikory 18.00 Losy 18.50 Gość Aktualności 19.25 Śląsk jest piękny 19.50 Lubelskie uwodzi 20.00 Newsmor 21.00 Telekurier extra 22.15 Studio Lotto 22.24 Jej sukces 23.22 Jak zostać miliarderem? (dok. franc.) 0.25 Bracia.

POLSAT

7.45 Rodzina Addamsów - spotkanie po latach (komedia USA) 9.45 Magazyn UEFA Champions League 10.15 Ewa gotuje 10.45 Wyspa Nim 12.45 Przygody Merlinia (s.) 13.45 Dom nie do poznania 14.45 Się kręci 15.45 Rodzina zastępcza plus 16.45 Ludzie Chudego (s.) 17.45 Światowe rekordy Guinnessa 18.50 Wydarzenia 19.30 Daleko od nosy (s.) 20.00 Stand up - zabij mnie śmiechem 22.00 48 godzin (film USA) 0.05 Paweł Kołodziej - John McClain 2.00 Tajemnice losu.

TVC 1

6.05 Poranek z Dadą (pr. dla dzieci) 6.15 Złote rączki 6.35 Sezamie, baw się razem z nami 7.00 Garfield i przyjaciele (s. anim.) 7.20 Wszystkie poranki świata: Indie 7.35 Tajemnice antycznego Rzymu (s.) 8.05 Czarodziejska lampa Aladyna (film ros.) 9.25 Baranek Shaun (s. anim.) 9.30 Wiadomości dla dzieci 9.50 Pogotowie kulinarne (mag.) 10.20 Baśnie tysiąca i jednej nocy (film fr.-niem.) 12.00 Południowe wiadomości 12.05 Z metropolii; Tydzień w regionach 12.35 Auto Moto Revue (mag.) 13.00 Mała farma (reality-show) 13.25 Wyspa Holendra (film hiszp.) 15.10 Przyjaciółki (s.) 16.05 Zawodowcy (s.) 17.00 Hrabia Monte Christo (film fr.) 18.40 Dzieje walecznego narodu czeskiego 18.45 Wieczorynka 19.00 Wiadomości 20.00 StarDance IV 21.40 Czeska

głowa 2010 (wręczenie nagród) 23.00 Aleksander (film kopr.).

TVC 2

6.00 Tragiczne zdarzenia 6.20 Wiadomości STV 6.50 Solo dla... Terne chave 7.25 Na skrzydłach czasu 7.50 Panorama 8.30 Cudowna planeta (cykl dok.) 9.25 Nasza wieś (mag.) 9.45 Folklorika (mag.) 10.10 Wędrowni za piosenką (mag.) 10.40 Poszukiwania czasu utraconego 11.00 Ewolucje 4 z rewolucji (cykl dok.) 12.00 Game Page (mag.) 12.25 Meduza (lista przeb.) 13.05 Sabotaż (mag.) 13.30 Nie ma mitu bez kitu (s.) 14.00 Tak, panie premierze (s.) 14.35 Gra nie gra (mag.) 15.30 Królestwo dzikiej natury 16.00 Miejsca pielgrzymkowe (cykl dok.) 16.20 Bogowie i prorocy (cykl dok.) 16.50 Uśmiechy Josefa Hlinomaza 17.25 Siedmiu klaunów 17.40 Z prof. F. Dvořakiem... 18.00 Gdzie mieszkały królowe (cykl dok.) 18.20 O języku czeskim 18.35 Kultura.cz (mag.) 19.00 Terra musica (mag.) 19.30 Mała farma 20.00 Zapraszamy do teatru: Rodzina 22.10 Teatr żyje! (mag.) 22.40 333 (mag. lit.) 23.35 Czeska soda 23.55 Nie ma mitu bez kitu (s.).

NOVA

5.20 Admirał Bańka atakuje (s. anim.) 5.50 Wilk i Zając (s. anim.) 6.10 3-2-1 Pingwiny! (s. anim.) 7.05 Co nowego u Scooby'ego (s. anim.) 7.30 Łowca krokodyli 8.30 Obywatelskie judo (pr. publ.) 9.05 Poradnik domowy 10.00 Czy to ty, czy to ja (film USA) 12.00 Dzwoni do TV Nova 12.30 Dziewczyna czy chłopak? (film czes.) 14.25 Wild Wild West (film USA) 16.30 Na ostrzu (film USA) 18.30 Przyprawy (mag.) 19.30 Wiadomości 20.00 Sněženy a machři po 25 latach (film czes.) 22.35 Skazany na piekło (film USA) 0.35 Spotkanie po latach (film kan.).

PRIMA

6.10 Dzwoneczek (film anim.) 7.45 Klub przyjaciół Myszk Miki (s. anim.) 8.10 Pokemon (s. anim.) 8.40 Salon samochodowy (mag.) 9.50 Podróże z gwiazdami 10.05 M.A.S.H. (s.) 10.35 Świry (s.) 11.30 Czechy i Słowacja mają talent 13.45 Dwa tygodnie na miłość (film USA) 15.55 Julie Lescaut (s.) 18.00 Jak zbudować marzenie 18.55 Wiadomości 19.35 Przyjaciele (s.) 20.00 Wakacje Jasia Fasoli (film kopr.) 22.05 Prowokacja (film USA) 0.05 Z premedytacją (film USA).

NIEDZIELA 21 listopada

TVP 1

6.00 Mały rycerz El Cid 6.30 Smerfy 7.00 Transmisja mszy św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach 8.00 Rodzina Rabatków 8.30 Halo, tu Hania! 8.45 Klub przyjaciół Myszk Miki 9.25 Dzwoneczek 10.50 Czarodziej z Waverly Place (komedia USA) 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 13.00 Wiadomości 13.15 Doręczyciel (s.) 14.10 Odkrycie profesora Krippendorfa 15.55 Oceany 17.00 Teleexpress (s.) 18.25 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.00 Chip i Dale 19.30 Wiadomości 20.00 Kronika Pucharu Świata 20.20 Miłość nad rozlewiskiem (s.) 21.20 Opole 2010 na bis 21.55 Wieczór wyborczy 23.20 Blue Velvet (film USA) 1.30 Zagubiona autostrada (film kopr.).

TVP 2

6.30 Sto tysięcy bocianów 6.55 M jak miłość (s.) 7.55 Barwy szczęścia (s.) 9.00 Łagodna na drodze 9.15 Strefa gwiazd 9.40 Tajemnice zakazanego miasta 10.30 Puchar Świata w Gällivare 12.30 Słynna restauracja (film franc.) 14.05 Familiada (teleturniej) 14.40 Złotopolscy (s.) 15.15 Szansa na sukces 16.20 Na dobre i na złe (s.) 17.20 Kabaretowa Noc Listopadowa - Gdynia 2010 18.00 Panorama 18.55 Tak to

leciało! (teleturniej) 20.05 Kabaretowy Klub Dwójki 21.05 Czas honoru 22.05 Castle 22.55 Magazyn Ekstraklasy - Szybka piłka 23.30 Kocham kino 0.00 Mediaschool 2010 - Międzynarodowy Festiwal Szkół Filmowych i Telewizyjnych 0.55 Strefa gwiazd.

TV KATOWICE

5.40 Telekurier extra 7.00 Za kulisami PRL 7.45 Koncert życzeń 8.20 Lubelskie uwodzi 8.45 Plastikowy pamiętnik 9.00 Światowic 10.00 Było, nie minęło 11.00 Teleplotki 12.15 Info jazda 13.00 Ekonomia z ludzką twarzą 13.15 Medycyna niekonwencjonalna 14.00 Wierzę, wątpię, szukam 15.00 Elementarz mam 16.00 Teleplotki 17.00 Golec uOrkiestra 17.35 To brzmi... 18.00 Magazyn chrześcijański 18.30 Aktualności 19.25 Criminal tango 20.00 Filmy dokumentalne TVP info 21.45 Wieczór wyborczy 0.20 Sportowa niedziela 0.38 Za kulisami PRL 1.07 Trzynastka.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 7.15 Co nowego u Scooby'ego? 7.40 Kaczor Donald przedstawia 8.15 Scooby Doo, gdzie jesteś? 8.45 Gumisie (s. anim.) 9.45 Kacze opowieści (s.) 10.45 Bingo 12.40 Małolaty Ninja na wojennej ścieżce 14.40 Miłość i frytki 16.45 Szpilki na Giewoncie (s.) 17.45 Hotel 52 (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Świat według Kiepskich (s.) 20.00 Ludzie Chudego (s.) 21.00 CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) 22.00 Kości (s.) 23.00 Sprawca Zero (film USA) 1.05 Magazyn sportowy.

TVC 1

6.05 Bawmy się, Sezamku 6.30 Bajkowe drzewo 6.55 Wszystkie poranki świata: Indie 7.05 Poranek z Dadą (program dla dzieci) 7.20 Bert & Ernie (s. anim.) 7.30 Boisko 7 (pr. dla dzieci) 9.45 Kalendarium 10.00 Kamera na szlaku (mag.) 10.30 Obiektyw (mag.) 11.00 F.L. Věk (s.) 12.00 Pytania V. Moravca (pr. dyskusyjny) 13.00 Wiadomości 13.05 Bajka 14.05 Nie wahaj się i kręć 14.30 Kalejdoskop 14.55 Koncerty Adwentowe 2009 15.15 Czarodziejski kapelus (film czes.) 16.30 Retro (mag.) 16.55 TVC (mag.) 17.15 Słowo na niedzielę 17.20 Siły pierwotne (s.) 18.05 Goście (s.) 18.35 Podróż do... 18.45 Wieczorynka 19.00 Wiadomości 20.05 Ach, te morderstwa (s.) 21.45 Film o serialu „Cukiernia” 22.00 168 godzin (pr. publ.) 22.30 Miejsce zbrodni: Dziecko niczyje (film niem.) 0.10 Hotel Babylon (s.).

TVC 2

5.50 Muzyczne spotkania 6.50 Wiadomości STV 7.20 Nadal tutaj jestem - Eva Herrmannová 7.50 Panorama 8.30 Czechosłowacki tygodnik filmowy 8.45 333 (mag. lit.) 9.40 Świat sztuki (cykl dok.) 10.35 Czy je zechcecie? 10.40 Dzienniczek lektur 10.55 Świat książek (mag.) 11.10 Tańczące skały (cykl dok.) 11.30 Film 2010 (mag.) 12.00 Prynypalka (film czes.) 13.40 Luksemburgowie (cykl dok.) 14.10 Vespa (dok.) 15.05 Dusza wody (dok.) 15.55 Mity i fakty historii: Żydzi (cykl dok.) 16.50 Kamera w podróży 17.55 Magazyn religijny 18.15 Magazyn chrześcijański 18.35 Kultura.cz (mag.) 19.00 Tak, panie premierze (s.) 19.30 Zadeptane projekty 19.45 Piękno europejskich wybrzeży 20.00 Wieczór na temat... Historie bezprawia 22.00 Na pływalni z Thelmą Schoonmaker (talk-show) 22.25 Wiadomość od J. Šalamouna 22.45 Dziki (film USA) 0.00 Gra nie gra (mag.).

NOVA

5.50 Admirał Bańka atakuje (s. anim.) 6.20 Spiderman (s. anim.) 6.45 Wilk i Zając (s. anim.) 7.00 Baby Looney Tunes (s. anim.) 7.25 Co nowego u Scooby'ego? (s. anim.) 7.55 Skippy (s.) 8.30 Przymyski Babicy (mag. kul.) 9.00 Przyprawy (mag.) 10.00 Od jutra nie

czarują (film czes.) 11.40 Kot w butach (bajka) 12.55 Sněženy a machři po 25 latach (film czes.) 15.25 Pod Borsuczą Skałą (film czes.) 17.00 Popołudniowe wiadomości 17.30 Przymyski Babicy (mag.) 18.00 Poradnik domowy 18.50 Judo obywatelskie 19.30 Wiadomości 20.00 Talentmania 22.40 Odpryski (mag.) 23.05 Na rozkaz serca (film USA) 1.35 Wojownicy nieba i ziemi (film chiń.).

PRIMA

6.05 Magazyn kulinarny 6.35 Klub przyjaciół Myszk Miki (s. anim.) 7.05 Pokemon (s. anim.) 7.30 Szaleństwa Toma & Jerry'ego (s. anim.) 7.50 Przyjaciele (s.) 8.15 Ochroniarze Hitlera (s. dok.) 9.20 Świat 2010 (mag.) 9.55 M.A.S.H. (s.) 11.00 Partia (pr. dys.) 11.45 Poradnik domowy 12.50 Rosemary & Thyme (s.) 13.55 Trzech facetów w śniegu (film czes.) 15.45 Morderstwa w Midsomer (s.) 17.50 Podróże z gwiazdami 18.00 Z Włochem w kuchni (mag. kul.) 18.55 Wiadomości 19.35 Przyjaciele (s.) 20.00 Czechy i Słowacja mają talent 23.15 Transporter II (film USA-fr.).

PONIEDZIAŁEK 22 listopada

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? 8.05 Polityka przy kawie 8.25 Radio Romans (s.) 9.05 Dzwoneczek 10.30 Legenda Nezha 11.00 Podglądacze - łowcy absurdów 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.40 Życie gadów i ptaków (dok. bryt.) 13.45 Plebania (s.) 14.15 Klan (s.) 14.45 Opole 2010 na bis 15.00 Wiadomości 15.15 Jaka to melodia? (teleturniej) 15.50 Moda na sukces (s.) 16.40 Celownik 17.00 Teleexpress 17.25 Plebania (s.) 17.55 Klan (s.) 18.35 Jaka to melodia? (teleturniej) 19.05 Przygody rozbójnika Rumcajsa 19.15 Bajki z mchu i paproci 19.30 Wiadomości 20.25 Ogniem i mieczem 21.35 Willa szczęścia 23.15 Belfer - Zwycięzca bierze wszystko (film USA) 0.55 Bracia i siostry 1.50 Notacje.

TVP 2

6.30 Pytając o Boga 6.55 400-lecie parafii w Żychlinie 7.20 ZUS dla ciebie! 7.35 Na dobre i na złe (s.) 08.30 Pytanie na śniadanie 10.50 Aleja gwiazd 11.15 Familiada (teleturniej) 11.50 Potrzebna od zaraz 12.15 Sierociniec dla orangutanów (dok. bryt.) 12.50 Pytając o Boga 13.20 Marzenia Marcina Dańca 14.10 Laskowik & Malicki 14.30 Święta wojna 15.05 Czas honoru 16.00 Program lokalny 16.35 Opowiedz nam swoją historię 17.20 Jeden z dziesięciu (teleturniej) 18.00 Panorama 18.40 Gorący temat 19.00 Licencja na wychowanie (s.) 19.35 Faceci do wzięcia 20.10 Barwy szczęścia (s.) 20.45 M jak miłość (s.) 21.50 Tomasz Lis na żywo 22.55 Zabójcze umysły (film kopr.) 23.50 Red Rock West (film USA) 1.35 Architektoniczne przygody Dana Cruickshanka (dok. bryt.).

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 6.12 Info poranek 7.23 Info traffic 7.48 Twoja@sprawa 8.03 Gość poranka 8.20 Info poranek 9.12 Gość poranka 9.50 Info poranek 10.12 Biznes - otwarcie dnia 13.10 Raport z Polski 16.00 Rozmowa dnia 16.15 Biznes 17.00 Reportaż 17.20 Ślązaków portret własny 17.40 Co, gdzie, kiedy? 18.05 Forum regionu 18.30 Aktualności 19.20 Na wezwanie 20.10 Minęła 20-ta 21.06 Telekurier 22.15 Info dziennik 23.17 Raport z Polski 23.48 Spotkanie po latach - Dr Anatolij Kaszpirowski.

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News 7.30 Babar, król słoń 9.00 Świat według Kiepskich (s.) 10.00 Daleko od nosy (s.) 11.00 Malanowski i Partnerzy (s.) 11.30 Samo życie 12.00 Rodzina zastępcza plus 13.00 Łabędziem być...

(s.) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Benny Hill 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.30 Malanowski i Partnerzy (s.) 17.00 Dlaczego ja? 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie 20.00 Pojutrze (film USA) 22.45 Braterstwo wilków (film kopr.) 1.45 Tajemnice losu.

TVC 1

5.59 Dzień dobry 8.30 Bawmy się, Sezamku (pr. dla dzieci) 9.00 Czarodziejski kapelus (film czes.) 10.10 Ludzie z Poręby (dok.) 10.30 Orkiestry dęte (pr. muz.) 11.05 Plany i marzenia (s.) 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.30 Doktor Quinn (s.) 14.15 Dotyk anioła (s.) 15.05 Pctstwo wodne (cykl dok.) 15.15 Kochamy operę (pr. edukacyjny) 15.35 Kwiz dla dzieci 16.00 Tajemnice Toma Wizarda (s.) 16.15 Dzieci kręcą bohaterów (cykl dok.) 16.30 Czarodziejskie przedszkole (pr. dla dzieci) 17.00 AZ-kwiz 17.30 Chłopaki w akcji (mag. kul.) 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Czarne owce (pr. publ.) 18.45 Wieczorynka 19.00 Wiadomości 20.05 Cukiernia (s.) 21.10 Podróż po Budapeszcie 21.40 Reporterzy TVC (pr. publ.) 22.20 Ścisłe tajne morderstwa (cykl dok.) 22.40 Weekend w Zuydcoote (film fr.) 0.45 Polityczne spektrum 1.10 Wyposażony (s.) 1.40 Doktor Quinn (s.).

TVC 2

6.00 Poranek z Dadą 6.10 Franklin (s. anim.) 6.35 Inami (s. anim.) 7.00 Mieszkać - to sztuka (mag.) 7.25 Alchemia istnienia 7.50 Teleapka 8.10 Historia istnienia powiastki i ciekawostki 8.20 Piękno europejskich wybrzeży 8.30 Panorama 9.10 Klucz (mag.) 9.40 Kalendarium 9.55 Europa dziś 10.20 Kultura.cz (mag.) 11.05 TVC (mag.) 11.35 Za szkołę (konkurs dla młodzieży) 12.00 Zumba 12.25 Sprawa dla ombudsmena 12.40 Vespa (dok.) 13.35 Hennings Haus (j. niem. dla dzieci) 13.50 Angielski z dziećmi (film ros.) 15.35 Wizyta w zoo 15.45 Dusza wody (dok.) 16.35 Przygody nauki i techniki (pr. cykl.) 17.15 Wiadomości w czeskim języku migowym 17.30 Studio piłki nożnej: FK Teplice - FK Baumit Jablonec 20.00 Ostatnie starcie Göringa (dok.) 21.00 Nieznani bohaterowie 21.30 Piękne straty (talk-show) 22.10 Czysta krew (s.) 23.05 Terra musica (mag. muz.) 23.30 Film point 23.55 Jazzowa sekcja (dok.) 0.55 Wiadomość od J. Šalamouna 1.10 Świat książek.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Stefanie (s.) 9.35 Talentmania 12.05 Tescoma ze smakiem (mag.) 12.30 Superman (s.) 13.30 Siostrzyczki (s.) 14.05 Gwiazdne wrota: Atlantyda (s.) 15.00 Kobra 11 (s.) 16.00 Dowody zbrodni (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości 17.30 Dr House (s.) 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości 20.00 Mistrzostwa powiatu (s.) 20.45 Weekend (mag.) 21.25 Mr GS (talk-show) 22.05 Mentalista (s.) 23.00 Agenci NCIS (s.) 23.55 Face the Pro 0.45 69 rozkoszy dla śmiertelników.

PRIMA

6.30 Szaleństwa Toma i Jerry'ego (s. anim.) 6.55 Frasier (s.) 7.20 Magazyn kulinarny 7.50 VIP wiadomości 8.25 Przyjaciele (s.) 9.10 M.A.S.H. (s.) 9.40 Nieustraszone (s.) 10.45 To morderstwo, napisała (s.) 11.45 Policja Hamburg (s.) 12.45 M.A.S.H. (s.) 13.15 Will & Grace (s.) 13.45 Babski oddział (s.) 14.45 JAG - Wojskowe Biuro Śledcze (s.) 15.40 Julie Lescaut (s.) 17.40 Wiadomości regionalne 17.50 Fakty B. Tacheci 18.00 Nakryto do stołu (konkurs kulinarny) 18.55 Wiadomości 19.50 VIP wiadomości 20.00 Powroty do domu (s.) 21.20 Falstarty (s.) 22.25 Kości (s.) 23.25 Podróże z gwiazdami 23.30 Kulinarny reality-show 0.45 Policja kryminalna Kolonia (s.).

ZYCZENIA

Jutro obchodzą 40. rocznicę ślubu państwo **HELENA i JAN KANTOROWIE**

Z tej okazji najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody ducha, pomyślności oraz błogosławieństwa Bożego w następnych wspólnych przeżytych latach składają córka Basia i syn Adaś z rodzinami. GL-803

Dzisiaj, 20 listopada, obchodzi jubileusz życiowy nasz Kochany pan **STANISŁAW ŻYŁA**

z Olbrachcic. Z okazji 60 lat dużo szczęścia, zdrowia i błogosławieństwa Bożego życzą żona Olga, mama Aurelia, siostra, wnuczka Karolinka, synowie z małżonkami i cała rodzina. GL-798

Dnia 21 listopada obchodzi 85 lat Kochany Mąż, Tatuś, Dziadek i Pradziadek pan **LEOPOLD BYSTRON**

ze Stonawy. Z tej okazji życzenia zdrowia, pogody ducha i błogosławieństwa Bożego przesyłają najbliżsi. RK-223

WSPOMNIENIA

Wszystko przemija – to przeznaczenie lecz jedno zostaje – wspomnienie.

Dnia 21. 11. 2010 minie 3. rocznica śmierci naszego Kochanego Męża, Ojca, Dziadka, Zięcia **śp. WŁADYSŁAWA GRYCZA**

z Trzyńca. Prosimy krewnych i tych, którzy Go znali, o ciche wspomnienie i modlitwę. Żona z rodziną. GL-795

Kto znał, niechaj wspomni, kto kochał, nie zapomni.

Dnia 19. 11. 2010 minęła 20. rocznica śmierci naszego Kochanego **śp. RUDOLFA LASZTUWKI**

z Hawierzowa-Błędowic. Z miłością i szacunkiem wspominają żona i córka z rodziną. GL-729

Nie umiera ten, kto żyje w pamięci i sercach bliskich.

Dzisiaj mija 4. rocznica śmierci naszego Kochanego **śp. MUDr. STANISŁAWA MENDREKA**

z Czeskiego Cieszyna. O chwilę cichej zadumy, wspomnienie i modlitwę proszą najbliżsi. GL-799

Dnia 15. 11. minęła 8. rocznica, kiedy opuścił nas na zawsze Ukochany **śp. ALOJZY SZYMANIK**

ze Stanisławic. O chwilę cichych wspomnień proszą najbliższa rodzina. GL-801

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Jak ukraść księżyc (20-22, godz. 15.30); Scott Pilgrim kontra świat (20-22, godz. 17.45, 20.00); **KARWINA** – Centrum: Kuky powraca (20, 21, godz. 15.30); Harry Potter i insygnia śmierci, część I (20, 21, godz. 17.30, 20.00; 22, godz. 17.30); Maczeta (22, godz. 20.00); **TRZYNIEC** – Kosmos: Harry Potter i insygnia śmierci, część I (20, 21, godz. 10.00, 17.00; 22, godz. 17.00); Red (20, 21, godz. 20.00); **CZ. CIESZYN** – Central: Stosunki międzymiastowe (20, 21, godz. 17.00); Občanský průkaz (20, 21, godz. 19.00); **BYSTRZYCA**: Karate kid (20, godz. 18.00); **JABŁONKÓW**: Karate kid (21, godz. 15.00, 17.30); **CIESZYN** – Piast:

Harry Potter i insygnia śmierci (20-22, godz. 11.45, 14.30, 17.15, 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po-pt: godz. 19.00; nie: godz. 18.30.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Kluby Kobiet i Seniora zapraszają na spotkanie 24. 11. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

▲ MK PZKO zaprasza 24. 11. o godz. 16.00 na prelekcję Zygmunta Rakowskiego pt. „Chiny i Tybet” do Domu PZKO.

CENTRUM PEDAGOGICZNE – Zaprasza 25. 11. o godz. 14.00

Dzieci nie umierają, dzieci tylko zasypiają, żeby się budzić każdego ranka we wspomnieniach swych bliskich.

Dzisiaj, 20 listopada 2010, mija 7. rocznica, gdy od nas na zawsze odeszła nasza Ukochana **DOROTKA MROWIEC**

zamieszkała w Suchej Górnej. Niechaj w sercach na wszystkich pozostanie na zawsze. Z miłością wspominają mama, siostra z rodziną oraz najbliżsi. GL-775

Dnia 22. 11. minie bolesna 19. rocznica, kiedy opuścił nas na zawsze **śp. ERNEST RUSEK**

z Karwiny (rodak z Piotrowic). Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi. RK-220

Można odejść na zawsze, by stale być blisko. Ks. Jan Twardowski

Dnia 17 listopada obchodziłby swe 65. urodziny **śp. mgr JAN WALCZYSKO**

z Trzyńca, zaś 14 listopada minęła 9. rocznica śmierci. Rodzinę, przyjaciół i znajomych prosimy o zachowanie Go w pamięci – najbliżsi. GL-792

NEKROLOGI

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 18. 11. 2010 zmarł po krótkiej i ciężkiej chorobie w wieku 61 lat nasz Ukochany Mąż, Ojciec, Teść, Dziadek, Brat, Szwagier, Kuzyn i Wujek **śp. FRANCISZEK MIKULA**

zamieszkały w Czeskim Cieszynie-Stanisławicach. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w środę 24. 11. 2010 o godz. 11. 30 z kościoła św. Wawrzyńca na Kościelcu. W smutku pogrążona rodzina. AD-129

W piątek, 12. 11. br., w kościele w Karwinie-Frysztatcie pożegnaliśmy najstarszego, bo 95-letniego, członka naszej organizacji **pana JÓZEFA ŁUPIŃSKIEGO**

Był jej współzałożycielem świadom swojego obowiązku uchronienia od zapomnienia tych wszystkich swoich kolegów, których szczątki zostały tam, na nieludzkiej ziemi, złożone na cmentarzach Katynia, Miednoje, Charkowa, Bykowni i w innych, dotąd nawet nieznanach miejscach. Przeżył wszelkie okropności 20. wieku więziony w sowieckich łagrach, nazistowskich obozach koncentracyjnych i więzieniach, lecz zachował stateczność, otwartość na świat i ludzi, świeży umysł i niegasnący optymizm. Był nam wzorem, człowiekiem dobrym i mądrym. I takim chcemy zachować Go w naszej pamięci.

Niech mu ziemia, którą tak ukochał, będzie lekka.

Cześć Jego świetlanej pamięci.
Stowarzyszenie „Rodzina Katyńska w RC” GL-804

na „Lekcję w Kawiarni Noiva”. Przy filizance dobrej herbaty przywołamy tradycje warszawskiej Kawiarni Pod Pikadorem, wrocławskiego Kalam-bura, krakowskiej Piwnicy Pod Baranami i Jamy Michalika. Odwołamy się do naszych doświadczeń Kawiarenki Literackiej chorzowskiego Słowaka i Herbaciarni „U Dziwisza” w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Prowadzący mgr Andrzej Król i Zespół Kawiarenki Literackiej. **HAWIERZÓW** – Chór żeński „Cantirocum”, chór mieszany „Hutnik” i „Dźwięk”, Schola młodych św. Anny z Hawierzowa i inni soliści zapraszają w sobotę 20. 11. o godz. 16.30 na Koncert Muzyki Sakralnej do kościoła św. Anny w Hawierzowie. **HAWIERZÓW-SUCHA** – MK PZKO oraz Parafia Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W. zapraszają 24. 11. o godz. 15.30 na prelekcję Władysławy Magiery pt. „Cieszyński szlak kobiet” do Hawierzowa-Suchej Średniej, PZKO (Dom zborowy, ul. Budovatělů 3).

KARWINA-FRYSZTAT – Klub Propozycji MK PZKO razem z Danutą Ondruch i uczniami frysztackiej szkoły zapraszają 23. 11. o godz. 15.30 na wieczór wspomnieniowy z okazji 155. rocznicy śmierci A. Mickiewicza pt. „Spotkanie z Mickiewiczem” do Domu PZKO.

KARWINA-N. MIASTO – MK PZKO zaprasza 27. 11. o godz. 16.00 na spotkanie przy lampce wina do świetlicy Koła.

KARWINA-RAJ – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 23. 11. o godz. 15.30

KLUB KOBIET przy ZG PZKO – Spotkanie kierowniczek Klubów Kobiet odbędzie się 24. 11. o godz. 14.00 w salce posiedzeń Kongresu Polaków w Cz. Cieszynie.

OLBRACHCICE – MK PZKO zaprasza w piątek 26. 11. o godz. 17.00 do Domu PZKO na Klub Propozycji. Temat: „Japonia – cuda i cudenika” – fascynująca podróż z Z. Rakowskim po egzotycznym kraju Dalekiego Wschodu. W trakcie spotkania czynny będzie kiermasz

książek, szczególnie dla dzieci oraz „Kalendarza Śląskiego 2011”.

TRZYNIEC-OSIEDLE – Zaprasza 27. 11. o godz. 17.00 na Tradycyjną zabijaczkę z kuchnią Ferdya Krausa i muzyką pana Zawady do Domu PZKO im. A. Wawrosza. Miejscówki w cenie 60 kcz do zamówienia pod nr. tel. 606 937 459.

SEP – Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich w RC zaprasza w środę 24. 11. o godz. 15.30 na Spotkanie Elektryków, które odbędzie się w Czeskim Cieszynie, ul. Strzelnicza 28 (salka posiedzeń ZG PZKO). Na spotkaniu można otrzymać Biuletyn SEP nr 27.

WIERZNIOWICE – Zarząd MK PZKO zaprasza na „Dokopki” w niedzielę 21. 11. o godz. 16.00 do Domu PZKO. W programie między innymi film z tegorocznej wycieczki do Wisły.

STONAWA – Uczniowie Polskiej Szkoły Podstawowej i dzieci Polskiego Przedszkola w Stonawie na Hołkowicach, Koło Macierzy Szkolnej oraz grono pedagogiczne zapraszają na uroczystość jubileuszową z okazji 110-lecia szkoły w sobotę 20. 11. o godz. 16.00 do Domu PZKO. W programie: spektakl pt. „Śnieżka” w wykonaniu uczniów, przedszkolaków i „Dziecek ze Stonawy”. Przed uroczystością zwiedzanie szkoły-jubilatki w godz. 13.30-15.30. Bufet zapewniony.

OFERTY

SPRZEDAM – łuparkę do drewna opałowego (śtipaci klin-rotacni kužel) z silnikiem elektrycznym lub pojedynczo, maksymalna jakość oraz piłę tarczową z koszem na drewno opałowe. Tel.: 732 844 674. GL-769

OFERUJĘ KURKI-NIOSKI 20-23 kg, indyki 10-15 kg, Folwarczna – Żuków, 731 610 830. AD-126

TYNKOWANIE TRADYCYJNE UNIMALT, wykończenia wnętrz i malowanie. Tel.: +48 501 725 630. GL-768

ANTYKI KUPIĘ – meble przedwojenne, obrazy, zegary, odznaczenia, srebra, militaria, stare zdjęcia, pocztówki i wiele innych, tel. 0048 605 255 770. GL-780

WYSTAWY

WIELKA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 30. 11. wystawa fotografii Władysława Kubienia pt. „Romania”.

CZYTELNIA I KAWIARNIA LITERACKA „NOIVA”, Cz. Cieszyn: do 6. 12. wystawa grafik komputerowych Bronisława Liberdy.

POWIATOWE ARCHIWUM PAŃSTWOWE KARWINA: Wystawy: „Grzeszni ludzie miasta Karwina”; foyer „Wirtualna Karwina”. Czynne: po, śr: 8-17, wt, czw, pt: 8-15.

MIEJSKI DOM KULTURY, sala Mánesa, Karwina: do 22. 12. wystawa Jindřiški Dankowej i Antona Danka pt. „Emailowe klejnoty, email, witraże”. Czynna: po, śr, pt: 9-15, wt, czw: 9-19.

BIBLIOTEKA MIASTA OSTRAWY, ul. 28. října 2, Ostrawa: do 30. 11. w ramach 3. edycji festiwalu Dni Polskie w Ostrawie wystawa fotografii Evy Jaškové pt. „Kaluže v příběhu”. Czynna: po, wt, czw, pt: 9-18, śr: 12-18.

W KADRZE POLSKICH SKOCZKÓW TAKŻE 16-LETNI KLEMENS MURAŃKA

Za tydzień inauguracja Pucharu Świata

Trener Łukasz Kruczek ogłosił skład polskiej reprezentacji w skokach narciarskich na zbliżającą się inaugurację nowego sezonu Pucharu Świata. Pierwsze zawody startują 27 i 28 listopada w fińskim Kuusamo, gdzie – w odróżnieniu od Europy Środkowej – zima w pełni już zagościła. Wybrana przez Kruczka ekipa zapowiada się bardzo ciekawie. Są w niej nie tylko doświadczeni zawodnicy, tacy jak Adam Małysz czy Kamil Stoch, ale także jeden skoczek przed egzaminem dojrzałości – 16-letni Klemens Murańka.

Kadra polskich skoczków do czwartku szlifowała formę w Finlandii. Najpierw na skoczni w Vuokatti, później w Kuusamo. – Warunki mieliśmy wręcz luksusowe, sprzyjała pogoda, Finowie świetnie przygotowali też skocznię do treningów – powiedział „Głosowi Ludu” trener polskiej kadry, Łukasz Kruczek, który oprócz Małysza trenującego indywidualnie w Lillehammer miał do dyspozycji wszystkich skoczków z szerszego składu. – Zajęcia odbywały się w dwóch sesjach, czyli każdego dnia skoczkowie zaliczyli po dwa treningi. W naszym obozie nie było żadnych usterek – stwierdził Kruczek.

Nerwowo zrobiło się jednak w bazie szkoleniowej Adama Małysza, trenującego indywidualnie pod wodzą Hannu Lepistöe i Roberta Matei. Małysz do Polski wrócił już w środę bezpośrednio z Norwegii po tym, jak w jednym z treningów nabawił się kontuzji kolana. Małysz przeszedł

Do kadry Polski trafił także 16-letni Klemens Murańka.

w czwartek szczegółowe badania na oddziale ortopedii w Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Nowym Targu i według zapewnień lekarzy powinien wystartować w Kuusamo. Czterokrotny zdobywca Kryształowej Kuli doznał urazu podczas najdłuższego treningowego skoku w norweskim Lillehammer. Lądowanie na wypłaszczeniu doprowadziło do przecięcia kolana, na całe szczęście jednak nie doszło do uszkodzenia więzadeł.

Szansę startu w Kuusamo otrzymali Adam Małysz, Kamil Stoch, Krzysztof Miętus, Stefan Hula, Dawid Kubacki, Marcin Bachleda oraz Klemens Murańka. Apetyty kibiców spotęgowały dobre występy Polaków w Letnim Grand Prix, w którym podopieczni trenera Łukasza Kruczka błyszczeni równą i obiecującą formą. W kadrze trochę niespodziewanie brakuje Łukasza Rutkowskiego i Rafała Śliży, zaskakuje z kolei powołanie młodzieżowego Klemensa

Murańki. Jak widać, trener Łukasz Kruczek postawił na aktualną formę skoczków i nie bał się zaryzykować. W Kuusamo zaplanowane zostały dwa konkursy Pucharu Świata na skoczni HS 142 – najpierw odbędzie się konkurs drużynowy, zaś 28 listopada zawody indywidualne. Kadra Polski pojawi się w centrum wydarzeń 24 listopada, podobnie jak większość pozostałych ekip startujących w Pucharze Świata.

JANUSZ BITTMAR

pod prysznicem

POLACY POTRAFIĄ!

JANUSZ BITTMAR, bittmar@glosludu.cz

A już myślałem, że seria piłkarskiej reprezentacji Polski bez zwycięstwa będzie dłuższa od kolejek przy kasach w Billi. Warto było jednak uzbroić się w cierpliwość. Wprawdzie w Poznaniu obejrzelśmy „tylko” mecz towarzyski, niemniej jednak wygrana 3:1 z Wybrzeżem Kości Słoniowej pokazała, że Polacy potrafią grać w piłkę. – Mam na oku

czterdziestkę piłkarzy, z których wybiorę najlepszych. Pytanie tylko, czy zdąży dokonać selekcji, zanim mnie wyważy – zdradził mi trener Franciszek Smuda, kiedy rozmawialiśmy ze sobą bezpośrednio po tym, jak objął ster statku o nazwie polska drużyna narodowa. „Franz” zawsze sływał z ciętego języka, ale przede wszystkim to znakomity fachowiec,

który nie boi się stawiać na młodych piłkarzy. Jeśli Adam Matuszczyk nie zmarnuje swojego talentu, to wkrótce zobaczymy go w lepszym klubie, aniżeli FC Köln. Kiedy odbywał się mecz w Poznaniu, walczone towarzysko także na innych boiskach w Europie. Pojedynek Polaków ze „Słoniami” pod względem poziomu należał do najlepszych w ten środo-

wy wieczór. O trzy klasy lepszy od nudnego, bezbramkowego spektaklu Dania – Czechy, w którym anemiczny Tomáš Rosický zszedł z boiska już po pierwszej połowie. W tamtym meczu zabrakło nie tylko futbolu, ale też atmosfery i kibiców. Na stadionie w Poznaniu dopisało wszystko. Miejmy nadzieję, że to nie był tylko wypadek przy pracy.

Piąta liga piłkarska na półmetku

MISTRZ. WOJEWÓDZTWA

DZIEĆMOROWICE
CZ. CIESZYN 4:1

Do przerwy: 1:1. Bramki: 34. Schimke, 46. i 74. Matusiuk, 62. Maleńiak – 28. Przyczko. Dziećmorowice: Mrkva – Škulaň, Prčik, Novák, Ligocký – Martinček, Hojdysz, Maleńiak, Beilner (80. Pastucha) – Schimke (83. Pacanovský), Matusiuk. Cz. Cieszyn: Gradek – Vlachovič (75. Bolek), Šlavka, Kantor, Popelka – Zabelka, Fikoczek, Przyczko, Hradečný (65. Groš) – Duda, Mendrok. Elektrycy rozbili w derbach dru-

żynę IRP, wykorzystując wszystkie błędy ekipy Dalibora Damka. A warto podkreślić, iż kiksów w wykonaniu cieszyńców było bez liku. Kiepski mecz zaliczyli zwłaszcza Gradek z Vlachovičem. Gospodarzy poprowadził do zwycięstwa grający w życiowej formie Robert Schimke, który maczał palce we wszystkich bramkach swej drużyny. Cieszyńcy rozkleili się po drugim голу, co gorsza od 54. minuty zagrali w dziesiątkę (czk: Fikoczek). – Miałem duży kłopot z ułożeniem wyjściowej jedenastki, bo zabrakło mi aż siedmiu piłkarzy. To jednak nie wy-

mówka, przegraliśmy po własnych, galaktycznych błędach – powiedział nam trener IRP, Dalibor Damek. Szkoleniowiec Dziećmorowice, Petr Číž, nie krył z kolei zadowolenia. – Awansowaliśmy na trzecie miejsce, jak na beniaminka rozgrywek to fantastyczny wynik.

BOGUMIN - JANOVICE 3:0

Do przerwy: 1:0. Bramki: 31. i 65. Hanus, 76. Kornak. Bogumin: Vykýdal – Socha, Prokš, Košťál, Tvrđý – Kempný, Kornak (83. Poštulka), Fluxa, Bayer (75. Veselěňák) – Gábor (63. Kubinski), Hanus.

Piłkarzom Bogumina udało się prawdziwy majstersztyk. Podopieczni trenera Martina Kempnego na zakończenie jesiennej rundy pokonali Janovice, jednego z faworytów rozgrywek. Katem ekipy sponsorowanej przez hokeistę Pavla Kubinę został Martin Hanus. Były drugoligowy napastnik trafił do siatki głową oraz po rajdzie indywidualnym, zdążył też zaliczyć asystę przy bramce Kornaka na 3:0. – Pokazaliśmy chyba najlepszy futbol w całym sezonie – powiedział „Głosowi Ludu” trener Martin Kempný. (jb)

II LIGA HOKEJA

AZ na fali

AZ HAWIERZÓW
UNICZÓW 9:4

Tercje: 3:0, 2:1, 4:3. Bramki i asysty: 5. Řička, 16. Sztefek, 20. Najdek, 29. Najdek, 38. Maruna, 42. Řička, 49. Řička, 51. Řička, 58. Prokop – 31. Jurča, 53. Diviš, 53. Zúbek, 57. Frieb. Hawierzów: Vrba – Prokop, Zienetek, Krisl, Machálek, Balčík, Jurčík – Maruna, Klimša, Najdek – Stránský, Sztefek, Potočný – Řička, Pavlas, Vydra.

Forma Hawierzowa rośnie z meczu na mecz. Podopieczni trenera Jana Danečka pokonali bez większych problemów Uniczów. Cztery bramki zdobył Robert Řička, najlepszy hokeista w meczu.

Lokaty: Szumperk 48, 2. Hawierzów 45, 3. Orłowa 39 pkt. (jb)

W SKRÓCIE

DZIŚ PIERWSZY START KOWALCZYK. Justyna Kowalczyk zainauguruje dziś nowy sezon w Pucharze Świata. Mistrzyni olimpijska w biegach narciarskich wystartuje w szwedzkim Gaellivare. Polka pobiegnie na dziesięć kilometrów techniką dowolną, a w niedzielę wystąpi razem z koleżankami w sztafecie. – Gallivare to inauguracja Pucharu Świata, więc musi być jakaś adrenalina – stwierdziła Polka.

POSKROMILI »SŁONIE«. Piłkarska reprezentacja Polski odniosła pierwsze zwycięstwo od 8 marca. Biało-czerwoni pokonali w Poznaniu Wybrzeże Kości Słoniowej 3:1. Bohaterem meczu został zdobywca dwóch goli Robert Lewandowski (19. i 80.). Najpiękniejszą bramkę zdobył jednak Ludovic Obraniak, który w 65. minucie zaskoczył bramkarza z narożnika boiska. Dla „Słoni” na 1:1 trafił w 45. minucie Gervinho.

JEST WERDYKT W SPRAWIE KART TRANSFEROWYCH.

Dyrektor Tipsport Ekstraligi, Stanislav Šulc, ogłosił wczoraj w południe werdykt w sprawie złych kart transferowych w klubach Pilzno, Mlada Bolesław i Kladno. Wspomnianym zespołom odebrane zostaną punkty, co oznacza przetasowanie całej tabeli. Pilzno spadło na 12. pozycję, Kladno na 13., a stawkę ekstraligi zamyka Mlada Bolesław. (jb)

NASZA OFERTA

EKSTRALIGA HOKEJA: Trzyniec – Liberec (jutro, 17.00). **II LIGA:** N. Jiczyn – Orłowa (dziś, 18.00).

1. Krnow	17	35	34:16
2. P. Polom	17	35	22:9
3. Dziećmorowice	17	32	25:16
4. Cz. Cieszyn	17	30	35:24
5. Jakartovice	17	30	33:23
6. Janovice	17	29	35:31
7. Hradec n. M.	17	26	24:17
8. Opawa 2004	17	26	18:13
9. Petrkowice	17	25	33:27
10. Oldřišov	17	23	31:32
11. Frydlant	17	20	18:23
12. Bogumin	17	20	21:30
13. Haj	17	19	24:31
14. Rymarzów	17	18	22:26
15. Frensztat	17	8	15:42
16. Czeladna	17	7	15:45